№ 33. Treschdeen, 12. Augustâ. 1892.

Sludinajumus nem preti:
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 10 un pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, Helmsinga namâ, un Rihgâ, J. E. C. Kapteina kga grahmatu bodê, Eeksch-Rihgas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Maksa par sludinajumeem:
8 kap. par sihku raksstu rindinu; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

Latweeschu Awises.

Isnahk weenreis nedelâ.

Maksâ, Jelgawâ sanemot:
par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Maksa, pahr pastu peesuhtot:
par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija:
Jelgawâ, pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7.

Redakzijas adrese:
Jelgawâ, Walles eelâ № 7.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: Pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, „Latw. Aw." ekspedizijâ. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahmatu bodê, pee tirgus platscha. — **Bauskâ:** Steina kga apteekâ un Ed. Drengera kga bodê. — **Talsôs:** J. Hirschmana kga un H. Towa kga grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna kga grahm. bodê. — **Dobelê:** J. Dawidofska kga bodê. — **Saldû:** Stepermana kga grahm. bodê.

71. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Rihgâ: Hoerschelmana kga grahmatu bodê, Wehweru eelâ № 6.; J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rihg. Leel. Kehninu eelâ № 10; W. F. Häckera drukatawâ, Paleijas eelâ № 3. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Frey'a kga grahm. bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfa kga grahm. bodê. — **Bes tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

Semkopju pasch'labuma ne-eewehroschana.

Nekur gan neredsesim, ka tik mas teek pasch'labums eewehrots, kâ saimneeku-masgruntneeku mahjâs. Protams, lihds schim saimneekam-masgruntneekam wairak neka newaijadseja, kâ tikai sawus lauku, plawu un dahrsu auglus dabut, ar kuŗeem pilnigi peetika preeksch pahrtikas un waijadsigahs naudas eeguhschanas. Us kahdahm zitahm leetahm, kas mahjâs, un kas deretu eenahkumu pawairoschanai, newaijadseja nekahdu wehribu greest, un taisnibai godu dodot, jasaka, ka to agrakôs gadôs nemas neprata. Tagad no neprasschanas un no newaijadsibas wairs newar buht runas, jo mas ir to, kas nebuhtu skolas apmeklejuschi, kas nelasa semkopibas rakstus un nesina, ka zilweku mehsli, dihku dubli, wirza, kauli, miltôs samalti, pelni un sodreji ir kreetni mehsloschanas lihdsekli, kuŗu katram semkopim schinîs laikôs speedigi waijadsigs, lai sawus eenahkumus no laukeem, plawahm un dahrseem waretu pawairot, kas teem atkal, nodewu paleelinaschanas dehl, jadara. — Naw tamdehl tagad wairs neweena semtuŗa, kuŗsch nepehrk pilsehtâs mahksligus mehslus, kâ superfosfatu, kaulu miltus, Toma miltus, pudretu is Krumina kga slawenahs mahksligo mehslu fabrikas, Leepajâ, par beidsamajeem 2 rublus un wairak par maisu maksadams, tikai tamdehl, ka tee ir sakrahti, isschahweti un maisôs sabehrti, nemas neeewehrodams, ka winsch pats waretu itin labi scho sakrahschanas darbu isdarit, — schahwet un maisôs behrt nebuhtu waijadsigs, — un tos rublischus, kuŗus par augschâ mineteem mehsleem isdod, kulê usglabat, kad tikai tas nelaisiu wisam tam labumam gar seen- un sehtmaleem isputet, kâ mehs to gandrihs katrâs mahjâs redsam noteekam, no kam semturim it nekahda preeka un labuma naw, kâ weenigi tas, — ja tas tam kahdu preeku dara un labumu nesa, — kâ nahtras un zitas nesahles aug pahr meetu galeem, puhdê sehtas u. t. t., noder kahpareem un kukaineem par usturas weetahm, no kurenes tad schee otkal isplatahs tahlaku pa stahdineem dobês. — Tas buhtu pahr zilweku mehsleem; bet ari kauli, pelni un sodreji eet to paschu zelu, proti: „pahr sehtu".

Kâ redsams, tad saimneeks-masgruntneeks sina deewgan labi, ka tas ar lopu mehsleem schais laikôs wairs newar istikt, un ka tam waijaga palihga jeb mahksligu mehslu; bet kamdehl winsch, tos dabiskos mahjâs sawahm waijadsibahm ne-isleetâ, tas pateesi naw saprotams. — Laikam gan tamdehl, ka wina tehwa tehwi to naw darijuschi, un mahjâs sawahm waijadsibahm ne-isleetâ, tas pateesi naw saprotams. — Laikam gan tamdehl, ka wina tehwa tehwi to naw darijuschi, un ka tas naw radis, to darit. Bet tehwa tehwi jau ari nepirka mahksligus mehslus, un teem to ari nemas nebija waijadsigs, jo teem tadschu nebija tik leelu lauku, kâ tagadejam semturim, bet to teesu wairak plawu. Ja teem usauga laukâ tikai maise, tad wairak jau teem newaijadseja. Par maksaschanahm, kas tagad ik gadus eet leelumâ, teem nebija jaruhpejahs; tahs tee atlihdsinaja ar darbeem, waj wehlakôs laikôs ar ne-eewehrojamu samaksu naudâ. Tee laiki nu ir projam; mehs newaram un nedrihkstam wairs pehz to laiku parauga saimneekot; mums waijaga wisus lihdsekļus isleetat, kas der eenahkumu paleelinaschanai, un ja mehs to negribam darit, tad mums noteek tas, ko mehs, ihpaschi schinis deenâs, peedsihwojam, — mehs topam nespehzigi maksat, un teekam isuhtrupeti. Kâ minetee mahju mehsli leetajami, naw mans noluhks, isskaidrot; es ari preeksch tam ne-atrastu schinî weetâ waijadsigahs telpas; tamdehl eewehlu katram semkopim, eeskatitees kahdâ semkopibas grahmatâ. Silina kga „Atbalss kalendars" ir ihsta padomu wahzelite preeksch semkopejeem, — tikai to mehslu daudsums, kahdâ tee leetajami, us puhra-weetas rehkinot, buhs drusku paleels preeksch muhsu Deewa semites semehm, kas tik daudz mehslu nepagehr un newar panest, kâ tahs smilts semes ap Berlini, preeksch kuŗahm tas daudsums ir no ahrsemneeku mahziteem semkopjeem aprehkinats, is kuŗu grahmatahm gan Silina kgs sawas gudribas semkopibas arodâ buhs smehlis. Mums pascheem ir semkopibâ, praktiski un teoretiski isglihtots wihrs ar daudz peedsihwojumeem, kas mums neleegs waijadsibas brihdî padoma, kas atteezahs us semkopibu. Tas ir bijuschais Wez-Sahtu semkopibas skolas direktors Sintenis'a kgs, Rihgâ. Greesisimees pee ta; winsch mums gan sinahs noteikt to daudsuma, kahdâ kuŗi mehsli preeksch muhsu semehm leetajami.

Tas buhtu pahr preekschmeteem, kuŗi leetajami preeksch lauku mehsloschanas. To paschu waru ari teikt pahr teem, ko deretu usglabat pahrdoschanai, un tahdi buhtu: pakulas, lupatus u. t. t., kuŗas mehs redsam mehtajamees pa masgruntneeku ehku behnineem, tiklab istabu, kâ ari riju, pelehm un schurkahm par perekleem un paslehptawahm, kas tahs ar gadeem sagrausch un isnihzina. Kâ buhtu, kad masgruntneeks ari schihm leetahm peegreestu sawu wehribu un preeksch tahm eerahditu sawas telpas ihpaschu weetu, kur tahs waretu sakraht? Tagad, kur linu teek daudz isstrahdats un drehbju daudz nowalkats, schahda krahtawa drihz pilditos. Kur tee krahjumi leekami, man gan nebuhs waijadsigs teikt. — Sawas domas klaiji isteikdams, ne buht nerehkinu us saimneeku-masgruntneeku pateizibu, ka katrs, kas usdroschinahs wezu eeradumu pamatus satrihzinat, bet drihsak us nopelschanu; jo daudz buhs tahdu, kas teiks: „Nelga, tahds rakstitajs! Tad, tad es tur ko pastelleschu, kad es krahschu zilweku mehslus, kuŗu warbuht manâs mahjâs ne-isnahks wairak, nekâ kahdu 50 pudu gadâ, pelnus, kuŗu buhs kahds wesums, un sodrejus, kuŗu nebuhs wairak, nekâ 3 — 4 pudi, lihdsa rehkinot, — un ko es tur panahkschu, pakulas un lupatus krahdams? Krahj tik ween, un, krahdams, eeskatees Silina kga „Atbalss kalendarâ", kahdas weelas preeksch augeem satura pelni, sodreji, wirza un kauli, miltôs samalti, un mahksligo mehslu fabrikanta Krumina kga zenu rahditajâ, ko maksâ weens puds zilweku mehslu, — un tu runasi zitadi, daudz zitadaki, kad tu tos buhsi krahjis un leetajis. Tâpat ari dabusi zitadas domas un eeskatus, kad buhsi kahdus gadus lupatus un pakulas, kas tawâ saimneezibâ tew pahrigas, krahjis, un pehz tam kahs pahrdewis.

Dadsis.

Padomi teesas leetâs.

57. Jautajums: Kad mahju ihpaschneeks nomiris, atstahdams seewu ar wehl nepilngadigeem behrneem, meitenehm, bes ka buhtu testamentu taisijis, bet tikai nosazijis, lai wina seewa, kâ mahju ihpaschneeze, kamehr ta dsihwo, lihdz ar kuratoreem mahjas walda, kâ ari lai samaksâ waijadsigahs mahju nodoschanas un usaudsina un isskolo behrnus. Bet tagad wezakahs meitas wihrs prasa, lai ismaksajot wina seewas dalu, waj lai mahjas pahrdodot un naudu lai isdalot mantineezehm, kuŗas wehl naw wisas pilngadigas. Ari pagasta teesa atraitni peespeesch, preeksch bahrineem kraht naudu un nolikt us augleem. Labaki buhtu bijis, kad mahjas buhtu tikuschas pahrdotas. Bes tam pagasta teesa stipri aprobescho waijadsigahs mahju isdoschanas, kâ preeksch ehku buhwehm un pahrlaboschanahm, kâ ari usturam waijadsigos tehrinus. — Tad nu luhdsu padomu: Waj minetai mahju ihpaschneezei tahda pat teesiba mahju waldischanas sinâ, kâ winas nelaika wihram, ar kuŗu wina kopâ mahjas pirkusi? Waj meitas wihrs war prasit, lai wina seewas dalu ismaksâ, waj lai mahjas pahrdod, pirms seewas mahte wehl naw mirusi, un wisas mantineezes naw wehl pilngadigas? Waj pagasta teesa mahju ihpaschneezi war speest, mahjas pahrdot, waj kraht naudu preeksch bahrineem, kâ ari aisleegt, waijadsigahs mahju ehkas buhwet un pahrlabot, un tâpat ari stipri aprobeschot waijadsigos ustura tehrinus? E. B.

Atbilde: Tâ ka nelaikis nekahda likumiga testamenta naw atstahjis, tad pilngadigai, waj apprezetai meitai, kad ari wehl naw pilnôs gadôs, ir teesiba, pagehret, lai winas mantojuma daļa teek ismaksata. Schai gadijumâ war ari notikt, ka speedigi waijadsigs, mahjas pahrdot. — Pehz likuma ir atraitne, sem aisbildna asistenzes, kuŗsch tai teek peedots klaht no pagasta teesas, tik ilgi, kamehr no jauna neeedodahs laulibâ, sawu behrnu aisbildne, un proti, bes ka tai buhtu atbildiba janodod pagasta teesai. Tâ tad pagasta teesa newar wis pagehret, lai, nepilngadigo behrnu labad, mahjas teek pahrdotas, waj lai nauda teek nolikta us augleem preeksch nepee-auguschajeem behrneem. Tâpat wina ari newar aisleegt, lai ne-isdotu naudu par waijadsigahm buhwehm un pahrlaboschanahm, kâ ari par ustura lihdsekleem.

58. Jautajums: Muhsu gruntehm ir par robeschu preeksch daschahm sahdschahm no Krona eerahditais bosnizas zelsch. Mans zeeminsch preeksch kahdeem gadeem, bes manas sinas, us zeļa gar manas gruntes pusi eestahdijis kokus, kâ apses un wihtolus. Koki, stipri augdami, isplata sawas saknes, zaur ko semes apstrahdaschana teek aiskaweta, un no kokeem labiba isehnota, zaur ko man zeļahs eewehrojama skahde. — Tamdehl nu luhdsu: Kam tee koki peeder, man waj winam? Ja winam, tad — waj waru pagehret, lai winsch tos kokus nonem, un lai man atlihdsina par skahdi, kas zaur teem zehlusees, kâ ari, kur buhtu jasuhdz? J. G.

Atbilde: Jautatajam ir tikai teesiba, saknes iskaust jeb ispost is sawas semes, ween'alga, waj nu tahs isardams, waj zitadi kâ islaus-

Paspahrnê.

Adams Bihde.

Schorscha Eliot'a romans, is Anglu walodas tulkots no A. T.

(32. turpinajums.)

Schi leeziba Adamam modinaja jaunu zeribu. Nê, Ede newareja buht wainiga, — wina nebija sawu behrnu nogalinajusi! Tad jau wina to nebuhtu nehmusi lihdsa, bet atstahjusi atraitnes istabâ. Behrninsch buhs pats no sewis nomiris, — waj tad tas daudzkahrt nenoteek ar maseem behrneem? — Ede winu buhs noglabajusi, pehz tam, kad tas bija pagalam.

Adama prahts tik nopeetni nodarbojahs ar schahdahm domahm, ka tas nepawisam nedsirdeja, ka Edes aisbildnis pahrklauschinaja preekschejo leezineezi, ar noluhku, lai dabutu sinat, waj Ede bija israhdijusi jebkahdas mihlojoschas mahtes juhtas preeksch sawa jaunpeedsimuschâ behrna. Kamehr schi pahrklauschinaschana notika, Ede bija palikusi stahwam, nekustedamahs, kâ eepreeksch. Bet kad jauns leezineeks pazehla sawu balsi, tad wina makenit sarahwahs un bailigi pazehla azis us augschu, — bet drihz ween ta atkal noduhra galwu un noskatijahs us sawahm saliktahm rokahm. Schis leezineeks bija kahds rupjsch, prasts semneeks. Winsch sazija: „Mans wahrds ir Jahnis Aldinsch. Esmu semkopis un dsihwoju 2 juhdses ahrpus Stonitones pilsehtas. Isgahjuscho pirmdeen, ap pulksten weenu pusdeenâ, es gahju us kahdu birsi. Kahdu zetortdaļu werstes no birses es eeraudsiju scho zeetumneezi, pee seena gubas sehscham. Wina peezehlahs, mani eeraudsidama, un sahka pa zeļu eet tahlak. Pa scho zeļu arweenu top staigats, un es pahr to nebuhtu brihnijees, jauno seeweeti tur atrast. Bet winas bahlais waigs un bailigâ seija mani padarija usmanigu. Buhtu winu par kahdu ubadsi turejis, ja tai nebuhtu bijis godigs apgehrbs. Tâ es tikai domaju, ka wina tâ isskatotees, it kâ ta waj buhtu ahrprahtiga, — bet kas par daļu man pee tam gan bija! Es gan paliku stahwam un tai paskatijos pakal, kamehr to wareja redset, — bet tikmehr ta gahja teescham projam pa zeļu. Man bija ja-eet us birses otro pusi. Teka eet pa to teescham zauri, un schur un tur ir kahdi klaijumi, kur koki sazirsti un pamesti gulam. Es negahju pa taisno teku, bet nogreesos pa kahdu zitu, kuŗa isweda teescham us to weetu, kuŗâ man waijadseja buht. Wehl es nebiju tahlu no widus zeļa nost, — biju us kahdas klaijas weetas, — tê es sadsirdeju kahdu dihwainu brehku. Tahda brehka nenahza no nekahda lopa. Bet papreekschu es pahr to neka neistaisiju, un gahju tahlak. Brehkschanai ne-apklusot, es tak gribeju isdibinat, kas tas wareja buht. Bet papreekschu es newareju sadsirdet, kur brehza, un labu brihdi es luhkojos us koku sareem. Tad man schkitahs, ka bija semê, kahdâ weetâ, kur bija zirwja skaidas, weleni atplehsti un stumburi kopâ. Es pamekleju starp teem, bet newareju neka atrast, — un beidsot brehkschana apklusa. Tâ tad es atlaidos un gahju projam, pee sawa darba. Bet atnahkot atpakal, stundas laiku wehlaku, es newareju atturetees, no jauna pameklet. Un luhk, paleezotees, es peepeschi eeraugu ko baltu, man itin tuwu blakam, apaksch kahda lagsda kruhma. To labi apluhkodams, es to pasihstu par behrna rozinu."

Pee scheem wahrdeem pee sapulzes bija pakustinaschanahs nomanama, un Ede, azim redsot, trihzeja. Tagad ta pirmo reisi rahdijahs dsirdam, ko leezineeks sazija.

Wihrs turpinaja: „Kahdâ weetâ, kur bija kâ kahds zaurums semê, skaidas bija beesi saliktas kopâ. Tê behrna rozina atradahs. Es paskatijos tahlak apaksch kruhma un eeraudsiju ari galwu. Steigschus es atnehmu skaidas un welenus un isnehmu behrnu is zauruma apaksch kruhma. Tam bija labi autini, bet meesas tam bija aukstas, un man rahdijahs, ka tas ir pagalam. Steigschus es to pahrnesu mahjâs un parahdiju sawai seewai. Wina sazija, ka tas esot pagalam, un ka buhtu gudri, ja es to aisnestu us pagasta teesu un parahditu teesnesim. — Es faziju: „Tizu droschi, ka behrns peeder tai jaunajai seeweetei, kuŗu es redseju, kad gahju us birsi." — Bet wina bija projam. Es aisnesu behrnu teesas namâ un pastahstiju wisu teesnesim. Tad mehs meklejahm jauno seeweeti apkahrtnê, un Stonitones pilsehtâ tapa pasludinats, lai to peetura, ja tahda tajâ eerastos. Otrâ rihtâ otrs teesnesis pee manis atnahza un man lika, tam nahkt lihdsa un parahdit to weetu, kur bija behrnu atradis. Kad to sasneedsahm, tad tur sehdeja schi zeetumneeze pee ta kruhma, apaksch kuŗa es biju behrnu atradis. Muhs eeraugot, wina eekleedsahs, bet nepakustejahs. Leels maises reezens tai bija klehpî."

Kamehr schis leezineeks runaja, Adams bija smagi nopuhtees. Galwu tas bija nolizis us sawu roku, kuŗu bija atspeedis us margas. Schis bija wisbreesmigakais brihdis wina zeeschanâ, proti tas, kuŗâ tas apsinajahs, ka Ede bija wainiga. Klusam winsch peesauza Deewu, lai tam nahk palihgâ. Kas nu wehl notika, to tas nedsirdeja, — tas nemanija, kad pahrklauschinaschana tapa nobeigta, — nemanija, ka pehz tam Irwines mahzitajs atradahs leezineeku telpâ un pastahstija pahr Edes lihdsschinigo, newainojamo istureschanos wina draudzê, un pahr to, ka ta esot tapusi usaudsinata zeenijamâ, godigâ dsimtâ. Schi leeziba wairs newareja wis atspehzinat spreedumu, bet tai wareja gan buht kahds swars wehlaku, pee schehlastibas luhguma.

Beidsot Adams pazehla galwu. Wisapkahrt tas nomanija kustoschanos. Teesnesis bija usrunajis swehrinatos, un wini bija eegahjuschi otrâ istabâ. Azumirklis, kur spreedums tiks pasludinats, nebija wairs tahlu. Laudis sahka murminat un tschukstet. — Adams neeedrihkstejahs, us Edi paluhkot, — breesmigs aukstums tam saschnaudsa sirdi. Ak Deews, nu jau wiss bija beigts, — wina bija wainiga! — Bet ja buhtu skatijees, tas buhtu to paschu eeraudsijis, ko pirmak: Ede bija atkal peenehmusi sawu zeeto skateenu un preekschejo stingribu.

Nebija ilgi jagaida. Knapi pehz zetortdak'stundas siteens atskaneja, par sihmi, ka swehrinatee bija sawu spreedumu pabeiguschi. Tuhdal atkal klusums eestahjahs sapulzê. Leelais lauschu pulks, it kâ tam buhtu bijusi weena sirds un weena auss, klausijahs, kamehr swehrinato wahrdi tapa issaukti. Zeetumneezei tapa pawehlets, pazelt roku us augschu, un swehrinateem tapa waizats, kahds esot winu spreedums.

„Wainiga!"

Kaut gan ikkatrs to bija sagaidijis, tomehr daudzi, noschehlodami, pahr to brihnijahs, ka pehz schahda spreeduma netapa peemetinats, ka wainigâ tapschot pawehleta kehnina schehlastibai. Tomehr sapulze, wispahrigi nemot, nebija eekustinata zeetumneezei par labu. Winas noseegums islikahs jo breesmigs, un wina pati bija palikusi zeeta, weenaldsiga un ne-eekustinata lihdz pat beigahm. Tikai tee, kas tai tuwu klaht stahweja, pamanija, ka ta masuleet' trihzeja, spreedumu nolasot.

Bet nu teesnesis pazehla sawu balsi, eesaukdamees: „Ede Sorel!"

Ede papreekschu nosarka, un tad atkal nobahleja, teesnesi usluhkodama ar atplestahm azim, tahs no wina nenowehrsdama, kâ kad waj buhtu apstulbota no bailehm.

Kad tee wahrdi atskaneja: „. . . un tapt pakahrtai, lihdz kamehr buhs pagalam", tad weens pats breesmigs kleedseens bija dsirdams, pa wisu namu atskanam.

Ede bija kleegusi. Adams usschahwahs stahwus un issteepa sawas rokas, bet tahs winu newareja sasneegt. Ede bija nogihbusi un tapa isnesta ahrâ is teesas nama.

37. nodaļa.

Artura pahrnahkschana.

Kad Arturs, no Ihrijas pahrnahzis, Liwerpules pilsehtâ dabuja wehstuli no sawas tantes Lidijas, kuŗa tam rakstija, ka wina weztehws esot miris, tad wina pirmahs domas bija: „Nabaga weztehws! Wehlos, ka buhtu warejis winam buht klaht, kad tas nomira! Kas sina, waj tam naw bijis man kas jasaka, ko wehl buhtu warejis isdarit. Nu to wairs newaru dabut sinat. Kas par behdigu weentuļa nahwi ta bijusi!"

Wisa eenaidiba un pretestiba bija sustin issudusi no labprahtigâ Artura sirds. Ar noschehloschanas juhtahm tas peemineja sawu wezo weztehwu. Bet kas gan tam to buhtu warejis nemt par launu, ka ar to ari behdigahs juhtas pee wina nobeidsahs, un ka wiss, kas atlikahs, bija tihrais preeks un lihgsmiba? Brihdis, kuŗu tas ar ilgoschanos bija gaidijis, nu bija atnahzis, — proti tas, kuŗâ muischa tam peekrita par ihpaschumu, winu padaridama par kungu. Nu jau wiss tas peepildijees, no ka tas bija sapnojis, un ko tik daudzkahrt sawâ garâ bija isteehlojis, — proti, nu nomneekeem aussihs labais laiks, nu Arturs wisu

dams. Tà ka zeksch, uf kura koki stahditi, nepeeder jautatajam, tad ari koki winam nepeeder. Lai atlihdsinatu par skahdi, jautatajs newar peeprasit, tamdehk ka wina kaiminsch isdarijis pilnigi atwehletu darbu.

59. Jautajums:

1) Waj semneeks, kas Krona pagastâ peerakstits, un sawas teesibas nekahdâ sinâ naw saudejis, war dabut medibu bileti pirkt no aprinka preekschneeka, un ja war dabut, waj tad ar tahdu bileti ir brihw Krona meschâ medit, jeb waj tikai uf sawas gruntes?

2) Kurâ laikâ war tahdas medibu sihmes dabut pirkt?

3) Waj no pagasta teesas waijadsigs kahdas leezibas sihmes?

4) Ja ir waijadsigs no pagasta teesas waj waldes kahdas sihmes, waj tad par tahdu sihmi jamaksâ, un ja ir jamaksâ, tad luhdsu — zik? J. G. Sk.

Atbilde: Pehz § 1. Kursemes medibu likumôs no 20. Maija 1877. g. tikai tahm personahm brihw medit, kurahm peeder masakais 150 desetinu semes weenkopus slehgtâs robeschâs. Tomehr schihm personahm medibu bilete ja-isnem aprinka polizejas waldê, par ko weens rublis jamaksâ. — Sweschâs robeschâs brihw medit tikai ar grunts ihpaschneeka atwehli, un proti, ari tahdahm personahm, kas nemas naw grunts ihpaschneeki, waj kurahm ir masak semes weenkopus slehgtâs robeschâs, nekâ 150 desetinu. Ja jautatajs grib medit Krona gruntê, tad winam preeksch tam jadabon rakstita atlauja no weetejâ meschakunga, kâ ari ja-apgahdâ medibu bilete par weenu rubli pee aprinka polizejas. Schihs biletes war dabut aprinka polizejas waldes sehdeschanas laikâ. Ja jautatajs polizejas waldei naw pasihstams, tad winam japeenes pagasta waldes leezibas raksts pahr to, kas winsch tahds ir. Schee leezibas raksti teek isdoti par welti.

60. Jautajums: Zik buhtu pehz likuma jamaksâ par kontrakta pahrrakstischanu dsimtpagastâ, kad mahjas teek no pirmâ eepirzeja pahrdotas otram? Ja buhtu pehz leeluma un mahju dahrguma jamaksâ, tad — waj ta dala, kas jau nomaksata, neteek atrehkinata, un waj tahdam naw lehtaki, kas naw semi turejis? F.....

Atbilde: Neluhkojot uf isdewumeem par kontrakta pagatawoschanu, apstiprinaschanu un koroboreereschanu, ir jamaksâ:

1) Schtempelnodoklis. Pehrkamahs schtempellokfnes zena teek nosazita: a) Pehz pirkschanas zenas, kura no kontraktneekeem salihgta; b) pehz desetinas likumigahs wehrtibas, — desetinas wehrtiba Kursemes gubernâ teek schahdi aprehkinata: Dobeles aprinki 120 rubl., Baufkas aprinki 95 rubl., Tukuma, Kuldigas un Grobinas aprinkôs 90 rubl., Ilukstes, Aisputes, Talsu un Jaunjelgawas aprinkôs 85 rubl. un Wentspils aprinki 60 rubl.; c) kad grunts-gabals eekihlats kahdâ atklahtâ kreditbeedribâ, tad — pehz winas nowehrteschanas. Ta summa, kura leelaka no scheit augschâ minetajahm, ir ta, kura nosaka, zik dahrgai waijaga buht schtempellokfnei.

2) Krepostnodoklis. Schis nodoklis istaisa 4 prozentes no grunts-gabala wehrtibas, pee kam schi wehrtiba teek nospreesta pehz augschâ sem 1. punktes a, b un c nosazijumeem. Kad semneeks, kam wehl naw nekahda grunts-gabala, waj ir tikai tahds, kursch naw leelaks par 20 desetinahm, pirmo reis pehrk mahjas, tad winsch, pehz muhsu domahm, ir atswabinats no krepostnodokla maksaschanas.

No ahrsemehm.

Klusums politiskâs darboschanâs, kas zitôs gadôs mehdsa eesahktees Junija mehnescha beigâs un Julija mehnesî isperinat treknas awischu pihles, schogad wehlak eestahjees. Scho wasar' ahrsemju laikraksteem bija deewsgan swarigi notikumi wehstijami: Anglijâ Sehlsbri's atkahpahs no ministeru presidenta amata, un wina weetâ eestahjahs wezais Gladstons; Wahzijâ firsta Bismarka zekojums uf Wihni un zaur dascheem Wahzijas apgabaleem, proti Saksiju, Bairiju, Dresdeni, Minkeni, Kisingu, Jenu, Berlini un Stetinu, Wahzu tautai bija pa eemeslu, winam leelifkâ mehrâ parahdit sawu peekrischanu un turklaht tagadejai waldibai atgahdinat, ka winas rihkoschanahs ne-esot eeguwusi tautas ustizibu; Bulgarijâ waldiba daschus no saweem pretineekeem noteesajusi uf nahwi, tamdehl ka tee esot wainigi bijuschi pee ministera Beltschewa slepkawibas; Franzijâ pahwests tizigos Katolus peespeedis, padotees paklausibâ republikas waldibai. Pahr wiseem scheem swarigajeem notikumeem bija laikraksteem deewsgan ko sinot un spreest. Bet tagad tee wisi jau, tà sakot, nowezojuschi, un kad zitu tik eewehrojamu atgadijumu pehdejâs nedelâs naw bijis, tad tagad eesahzees wispahrigs politisks klusums.

Anglija. Gladstons sawu ministeriju sastahdijis, un ahrleetu ministera weetâ eezehlis lordu Roseberi'u, no kura saka, ka winsch ahrleetu politiku wadischot tai paschâ garâ, kâ Sehlsbri's.

Franzija. Parisê 4000 suhrmanu streikojuschi jeb atrahwuschees no darba.

Italija. Schogad paleek 400 gadu, kamehr Kolumbus usgahja Ameriku. Tà ka schis wihrs bija Itaileetis, tad Itaileeschi schi sawa slawenâ tautas dehla peeminu leelifki swinê. Bet to darot, turenes partijas naidigi saduhruschahs un swehtki zaur to nepatikkami tikuschi trauzeti.

Turzija. Bulgarijas ministeru presidents Stambulows isgahjuscho nedel' aisbrauzis uf Konstantinopeli, un tur no Turku sultana tizis eewehrojami usnemts un godinats.

Seemel-Amerika. Saweenotâs Walstis tagad jo beeschi noteek strahdneeku streikoschanas lihds ar dumpjeem un reebigeem waras darbeem. Tà par peemehru Oliwersprinsâ 1700 kaln'ratschu usbruka zeetuma sargeem. Sihws kautinsch iszehlahs, kurâ 12 zilweki tika nosisti un 20 eewainoti. Dumpineeki uslausa zeetumu un atswabinaja ap 200 arestantu. Lihdsigi notikumi ari bijuschi Naschwilas un Bufalas pilsehtâs.

No eekschsemehm.

No Pehterburgas. Apkahrt zekojumu biletes pa Kreewijas dselszeleem dabujamas no 15. Julija par paseminatu maksu pee Jelgawas dselszeka Rihgas stanzijas preekschneeka, kur ari war dabut sihkakas sinas pahr apkahrtzekojumeem. Tà par peemehru brauzeens no Rihgas lihds Pehterburgai zaur Rehwali un Narwu un atpakal zaur Pleskawu un Dinaburgu maksâ treschajâ klasê tikai 7 rublus. Bet ja no Pehterburgas gribetu braukt atpakal zaur Maskawu, tad maksâ 9 rubl. 52 kap. — Pehterburgas walstsbankâ sakrahjuschahs leelas naudas summas, kas tik gaida, lai nahk un nem, kam tahs peeder. Schihs naudas summas ir no prehmiju aisnehmuma islosetee nummuri, kas winnejuschi, bet lihds schim wehl naw isnemti. Tahdi ne-isnemti winnesti ir: 226, katrs 500 rublu; 23, katrs 1000 rublu; 12, katrs 5000 rubl.; 3, katrs 8000 rubl.; 2, katrs 25 tuhkst. rubl. Pawisam 266 winnesti ar 270 tuhkst. rubleem. Daschu biletu nummuri jau preeksch sen gadeem winnejuschi. Waj nu prehmiju biletes teem pasudduschas, waj zitadâ wihsê aisgahjuschas bojâ, jeb waj tee, kam tahdas biletes rokâ, warbuht nemas nesina, ka winnejuschi, kas lai to sasina. — Lai semneekus issargatu no negehligajeem labibas uspirzejeem, tad eekschleetu ministerija sastahdot tahdus nosazijumus: Kad peenahk, ka kahds no semneekeem labibu pehrk, kad ta wehl uf lauka aug, waj ari zitadâ wihsê, zaur ko zekahs semneekeem leeli saudejumi, tad wainigais sodams ar zeetumu no weena lihds seschem mehnescheem. — Kad preeksch diweem gadeem isdarija lauschu skaitischanu Pehterburgâ, tad starp turenes eedsihwotajeem bija no Tweras gubernas 108 tuhkst. 760 zilweku, no Jaroslawas gubernas 88 tuhkst. 326 zilweki, no Nowgorodas gubernas 50 tuhkst. 925 zilweki, no Kostromas gubernas 26 tuhkst. 758 zilweki, no Pleskawas gubernas 25 tuhkst. 265 zilweki, no Rasanas gubernas 24 tuhkst. 909 zilweki, no Maskawas gubernas 21 tuhkst. 128 zilweki u. t. j. pr.; no Widsemes 11 tuhkst. 696 zilweki, no Igaunijas 8022 zilweki, un no Kursemes 5242 zilweki. — Nowgorodas gubernâ saplehsti pehrnajâ gadâ no wilkeem 3484 leellopi un pahrak par 17 tuhkst. sihklopu, zaur ko skahdes padarits par 137 tuhkst. rubleem, un Samaras gubernâ par 300 tuhkst. rubleem. Pee tam schihs no semstwas sakrahtahs sinas ne buht naw pilnigas; tamdehl saudejumi dauds leelaki. Bes tam usbruhk traki waj loti issalkuschi wilki ari zilwekeem. Parises slawenais ahrsts Pasters dseedina no trakeem wilkeem waj suneem sakostus slimneekus. Leelakâ daka no scheem esot no Kreewijas, wiswairak no Smolenskas un Samaras gubernahm. Bet neba wisi sakostee war ahrstetees Parisê. To tik war tahdi darit, kam tik dauds naudas pee rokas. — Pehterburgâ eetaisiti skahrni, kur sirga galu pahrdod. — —

Schihdu iseeschana uf Ameriku. Awises sino, ka kahda komisija, kurai Schihdu barons Hirschus par galwu, esot ar muhsu waldibu nolihgusi, 25 gadu laikâ is Kreewijas uf Ameriku iswest 3 milj. 250 tuhkst. Schihdu, kureem Kreewu waldiba „pases" dos par welti, lai tik eet. Schihdu iseeschana jau schogad sahkstees un 25 gadus wilkstees, un maksaschot baronam Hirschum lihds 50 milj. franku. Domajot, jau schogad labu teesu iswest. S.

Charkowas gubernâ, Sumas aprinki, kahds saldats, bedri rakdams preeksch ledus pagraba, usgahjis 1350 wezas wara naudas gabalus, kaltus no 1750. lihds 1800. gadam. Wisa nauda kopâ swehrusi $4^1/_2$ pudus. Wehl tahlaku rokot, atrasti 790 naudas gabali, $2^1/_2$ puda smagi. — —

No Schauleem. Turenes Luteru mahzitajs Distona kgs, sawâ 80. dsihwes gadâ stahwedams, bet wehl stiprs un spehzigs buhdams, noswineja sawu 50 gadu jubileju. —nb—

No Rehwales. P. muischas meschâ, kâ „Rev. Ztga" raksta, notizis schausmigs atgadijums: mescha sagli noschahwuschi muischas ihpaschneeka dehlu, Tehrpatas studentu v. G. Schahweens eeskrehjis nelaimigajam kruhtis, un tas atrasts nedsihws meschâ.

Pahr koleeri. „Waldibas Wehstnesis" sawâ № 170. sino, ka pehdejâs deenâs ar koleeri saslimuschi un nomiruschi schahdi:

Pehterburgâ no 3. lihds 4. Augustam saslima 70 un nomira 5.

Maskawas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 15 un nomira 6. Gubernâ saslima 4 un nomira 2.

Astrachanas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 2. Gubernâ saslima 200 un nomira 137.

Wladimiras gubernâ 2. Augustâ saslima 7 un nomira 5.

Woroneschas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 41 un nomira 16. Gubernâ saslima 273 un nomira 199.

Wjatkas pilsehtâ 2. Augustâ nomira 3; saslimumu nebija. Gubernâ 1. Augustâ saslima 138 un nomira 75.

Jekaterinoslawas gubernâ 2. Augustâ saslima 38 un nomira 11; 3. Augustâ saslima 67 un nomira 16.

Kasanas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 7 un nomira 3. Gubernâ saslima 142 un nomira 38.

Kostromas pilsehtâ 1. Augustâ saslima 2. Gubernâ saslima 4 un nomira 6.

Kurskas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 7. Gubernâ saslima 66 un nomira 28.

Nischnij-Nowgorodas pilsehtâ 3. Augustâ saslima 28 un nomira 12. Gubernâ saslima 74 un nomira 23.

Orenburgas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 131 un nomira 76. Gubernâ 1. Augustâ saslima 38 un nomira 21.

Orlas gubernâ 31. Julijâ saslima 11 un nomira 10.

Pensas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 57 un nomira 27. Gubernâ saslima 42 un nomira 15.

Permas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 6 un nomira 1. Gubernâ no jauna saslima 3 un nomira 25.

Poltawas gubernâ 1. Augustâ saslima 3.

Rasanas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 1 un nomira 1. Gubernâ saslima 12 un nomira 6.

Samaras pilsehtâ 2. Augustâ saslima 21 un nomira 18. Gubernâ saslima 412 un nomira 164.

Saratowâ 2. Augustâ saslima 40 un nomira 16.

Zarizinas pilsehtâ 1. Augustâ saslima 1 un nomira 3. Gubernâ saslima 581 un nomira 294.

Simbirskas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 12 un nomira 6. Gubernâ saslima 242 un nomira 131.

Taurijas gubernâ (Nowogrigorjewskâ, Berdjanskas aprinki) 3. Augustâ saslima 16 un nomira 6.

Tambowas gubernâ 3. Augustâ saslima 96 un nomira 33.

Ufas pilsehtâ 1. Augustâ saslima 4 un nomira 1. Gubernâ saslima 27 un nomira 16.

Charkowas pilsehtâ 2. Augustâ no agrak saslimuschajeem iswesekojahs 5. Gubernâ saslima 139 un nomira 58.

Jaroslawas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 13 un nomira 7. Gubernâ salima 2 un nomira 1.

Nowotscherkaskâ 2. Augustâ saslima 6 un nomira 10; Rostowâ un Nachitschewanâ pee Donas saslima 72 un nomira 21; Taganrogâ saslima 25 un nomira 12; apgabalôs saslima 862 un nomira 331.

Baku pilsehtâ 2. Augustâ saslima 1 un nomira 4. Gubernâ saslima 96 un nomira 50.

Temir-Chan-Schuras pilsehtâ 2. Augustâ saslima 1. Apkaimê saslima 887 un nomira 376.

Jekisawetpolas pilsehtâ 2. Augustâ nomira 1. Gubernâ saslima 203 un nomira 113.

Sakatalas apgabalâ 2. Augustâ saslima 40 un nomira 14.

Kubanas apgabalâ 2. Augustâ saslima 762 un nomira 448.

Kutaïsas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 3. Gubernâ saslima 3 un nomira 3.

Stawropolas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 3 un nomira 1. Gubernâ saslima 726 un nomira 439.

Teras apgabalâ 2. Augustâ saslima 672 un nomira 293.

Eriwanas pilsehtâ 31. Julijâ saslima 70 un nomira 31; 1. Augustâ saslima 86 un nomira 36. Gubernâ 31. Julijâ saslima 292 un nomira 138; 1. Augustâ saslima 86 un nomira 36.

Omskas pilsehtâ 2. Augustâ saslima 31 un nomira 14. Apgabalâ nomira 2.

Tomskas pilsehtâ no 1. lihds 3. Augustam saslima 129 un nomira 56. Gubernâ no jauna saslima 55.

Uralskâ no 1. lihds 3. Augustam saslima 57 un nomira 9; Gurjewas pilsehtâ saslima 4 un nomira 6; Apkaimê saslima 151 un nomira 63.

Widseme.

Widsemes mahzitaju sinode schogad tiks notureta Walmeerâ 19. Augustâ, kur ta eesahksschotees pulksten 10ôs ar deewakalposchanu turenes basnizâ. Sapulzi apmeklleschot ari Luteru paganu misiones direktors Leipzigâ, Schwartzs, kuram eekschleetu ministeris, uf generalkonsistorijas preekschlikumu un luhgumu, atlahwis, daschâs Widsemes basnizâs noturet misiones spredikus.

No Dselsawas. Apluhkojot M. Silina kahrti, uf kuras winsch ir mehginajis Baltiju (Widsemi un Kursemi) ussihmet tahdu, kahda ta ir isskatijusees Latweeschu Indrika laikâ, mehs atrodam toreisejo Ahbelenes pili tai weetâ, kur tagad atrodahs Adleenas muischa. Wahrds Adleena un Ahbelene jau itin labi saskan kopâ; bes tam turpat tuwumâ atrodahs kahdas semneeku mahjas, kuras teek sauktas par Ahbelahm (Ahbelas). Tà tad nu no wisa ta gan waretu spreest, ka M. Silina domahm ir kahds pamats. Bet tè nu, kahdas deenas atpakal, eeradahs kahds kungs, skolotajs A. no Rihgas, kursch Ahbelenes pils weetu „atrod" ne wis Adleenâ, bet Dselsawas tà sauktajôs Obosera kalnôs, paschâ Leedes upes malâ. Man, scho rindinu raksitajam, nebija isgadibas, ar mineto pehtneeku satiktees; bet kâ wehlak dsirdeju, tad winsch sazijees, ka esot pilnigi pahrleezinats, ka Obosera kalnôs atrodotees Ahbelenes pils weeta, jo esot pat usrakuschi kahdu stuhri no pils pamateem. Bet schim pehdejam isteizeenam mas tizams; jo minetajam pehtneekam nebijis nekahdu razeju lihdsa, — tikai Dselsawas skolotaja palihgs. Pehz manahm domahm, ihsti pahr scho leetu waretu pahrleezinatees, ja stahtos klaht ar wairak spehkeem pee rakschanas, un ja leetpratejs razejus rihkotu. Tà ka zeen. Bielensteina kgam schi leeta waretu buht no swara, preeksch wina pehtijumu papildinaschanas, tad winsch waretu sarakstitees ar kahdu scheijeneeti un dot sihkus aisrahdijumus, kâ ja-isturahs un kas wiss ja-eewehro pee tahdas rakschanas. Es domaju, ka Dselsawas arendators, zeen. Ad. Sadowska kgs, sawu lihdsdalibu schai leetâ neleegtu. Pirmâ un swarigâ leeta tad nu buhtu ta, atbildet uf to jautajeenu: waj Obosera kalnôs ir wezôs laikôs bijusi kahda pils? — Un to tik war panahkt zaur leetpratigu rakschanu. — Wehl kahdu wahrdu pahr paschu ispehtijamo weetu: Ne zik tahlu aiz Obosera kalneem seemeła pusê eetek Kap-upite Leedê, kura ir par robeschu starp Dselsawu un Adleenu; gar kalnu rihta pusi tek Leedes upe, gar kuras krasteem isplatahs brangas plawas, bet, kâ stahsta, senak tê bijuschi nepee-eetami purwi un meschi, no kam leezina arweenu wehl atrodamahs osola seekstas semê, un ari weetahm upes dibinâ. (Atminos no sehna gadeem, ka muhsu kalpi israka Leedes plawâ kapara katlu no semes). — Paschi Obosera kalni stahw rinki, pakawa weidâ, un ir ar preedehm un behrseem apauguschi. Kalnu widû atrodahs esarinsch, wispahr no-audsis ar beesu welenu. Tur wezôs kara laikôs — pehz lauschu nostahstijumeem — zilweki lehkuschi bareem ween eekschâ, no sirotajeem un Sischeem behgdami. — Apkahrtejahs semneeku mahjas ir sauzamas: Griguki, Kap'up-Laides, Grihwas (Adleenas dakâ) un Muzeneeki. —

No Ehrgemes puses. Tik leetainas wasaras, kâ schi, ne-esmu wehl peeredsejis, jo kalnôs labiba apslihkst. Esmu gan redsejis, ka seena laikâ usnahk pluhdi, bet ap Annas deenu waj Labrentscheem atkal war dabut plaut seenu, — tomehr scho wasar' teem, kam lihtschu plawas, japaleek bes seena, jo lihst gandrihs katru deenu un noplauto seenu samaitâ. Ne-esmu ari redsejis, ka rudsi tik wehlu ir plauti, kâ schogad, pehz Labrentscheem. — Pedeles meschâ scho wasar' eeradees kahds wilks, kursch wairak aitu un weenu sirgu nokodis. 26. Julijâ tika medibas isrihkotas, bet bes kahda panahkuma. — Pee mums ari sagki sawu weikalu peekopj. Tà kahdam Turnawas pagasta saimneekam kahdâ nakti klehti istukschojuschi, un kahdam zitam ta pascha pagasta saimneekam sirgu un wahgus aisbraukuschi. S. J.

No Leelwahrdes. Swehtdeen, 26. Julijâ, pee laba laika, noswinejahm muhsu kapsehtâ kapu swehtkus, uf kureem bija sanahzis leels lauschu pulks. Zitus gadus schos swehtkus puschkoja muhsu labdaribas dseedaschanas koris, nodseedadams daschas wairakbalsigas garigas dseesmas, bet schogad tas netika darits; waina pee tam esot, ka schis koris esot eesnaudees. — Rudsus pee mums schogad lihds ar Jehkaba deenu sahka plaut. Wispahrigi nemot, tee plahni auguschi, un tas pats ari ir sakams pahr wasaraju. Seens un ahbolinsch ir deewsgan labi audsis, un laiks preeksch winu sawahkschanas bija peeteekoschi labs. — Wispahrigi nemot, schis gads preeksch scheijenes semkopjeem buhs slikts gads. —u—

No Rembatas. Muhsu pagastâ jau no senakeem gadeem pastahw pee dascheem saimneekeem tas nelabais eeradums, swehtdeenâs turet seena talkas. Cemesls, kamdehl schee saimneeki tahs netura darbdeenâs, ir tas, ka swehtdeenâs puischi ir brihwi no saimneeka darbeem, un tà war eet ziteem talkâ, kur tad dabon eebaudit sihwo un bairiti. Ari schogad seena laikâ tahdas talkas tikuschas turetas no dascheem saimneekeem. Jawehlahs buhtu, ka peenahzigâ weetâ tiktu par to gahdats, ka turpmak schahdas seena talkas swehtdeenâs tiktu aisleegtas noturet. —l.

No Adleenas raksta „Deenas Lapai": Ari uf laukeem jau teek soli sperti pret koleeri. Tà Adleenas walsti, kâ dsird, komiteja eewehleta, kuras usdewums, greest wehribu uf to, ka katrs mahju saimneeks gahdatu tihru, weselīgu dseramo uhdeni, un ka no akahm, kas tuwu pee lopu stalleem, netiktu uhdens smelts ne paschcem, ne lopeem. — Laiks scheit aukstis un leetains. Uhdens stahw semakâs weetâs leeks uf

tihrumeem, tà ka naw eespehjams, rudseem semi usmaisit. Meeschi un ausas, kas wehl naw gluschi uhdens pahrnemti, nule kà saplaukuschi. Masa zeriba ir, waj no tik wehla wasaraja warehs us rudeni ko raschot, — nahks salnas un — nosals. Rudsi wehl nepłauti, — naw sausa laika, un otrkahrt, naw ari wehl nobreeduschi. — Weseliba łaudim wispahrim laba.

No Leeseres raksta „Balt. Wehstnesim": Mehs Leesereeschi mirkstam pehdejàs nedełàs weenà leetù, kuram łoti beeschi peeweenojahs pehrkona tehwa dobjee ruhzeeni un sibena bahrgee spehreeni. Aiswinu nedel' usnahza łoti bahrgs pehrkona negaiss, un wisas malas laistijahs weenàs ugunis. Pa starpahm bija ari daschi spehreeni dsirdami, no kureem weens aiskehra kahda Lidereeschu saimneeka mahju, kura pahri minutês bija ar leesmahm pahrnemta un pahrwehrsta pelnu tschupà. — Swehtdeen, 26. Julijà, bija ari bahrgs pehrkona negaiss ar stipru leetu, tà ka wisas semak stahwoschas weetas bija no uhdens apklahtas. Ihpaschi schoreis pehrkona tehws bija łoti sapiktojees. Gandrihs pehz katra sibena bija spehreens, no kureem weens aiskehra Medsuleeschu Kirkenu mahjas. Spehreens gahjis zaur skursteni, isahrdidams pehdejo, kà ari krahsni. Ap krahsni, us muhrischa, sehdejuschas 3 personas, kuras ari dabuja manit pehrkona tehwa waru. Wisi 3 zilweki tikuschi sasweesti istabas widû weenà blahki. Ari weens otrà pusê istabai gultà gułoschs tizis ussweests tai paschà blahki. Spehreens bijis auksts. No spehreena aiskertee zilweki palikuschi wairak stundu bes samanas un bijuschi wisi kurli. Weens no wineem łoti eewainots, — mugura bijusi pawisam jehla, bes ahdas. Drihsumà peesauktais draudses ahrsts sneedsis slimajeem tuhlit peenahzigo palihdsibu, tà ka zerams, ka wisi isweselosees. Pa ta pascha negaisa laiku no sibena sadragati ari wairak telegrafa stabu starp Wez-Peebalgu un Leeseri un nosperti wairak leelu koku. — Pirmdeen, 27. Julijà, pulksten 9ôs un 33 minutes wakarà, bija deenwidus-wakarôs no Leeseres draudses skolas meteors redsams, zilweka galwas leelumà. Papreekschu pee debesim parahdijahs tumschi sils kunkulis, eeslehgts spihdoschà rinkî. Pehz kahdas pus minutes no kunkuła isschahwahs gaischi sils spihdums, un pehz kahdas minutes aislidoja us wakareem ugunigs meteors, kursch pasuda ais horizonta.

Helmetes mahzitajs Behse, kà „Düna-Zeitunga" sino, bijis apsuhdsets, ka pareistizigeem pasneedsis swehto meelastu. Rihgas apgabalateesa winu atsinusi par wainigu un nospreedusi, ka Behse us sescheem mehnescheem atstahdinajams no amata.

No Tehrpatas. Weetejà Wahzu awise sino, ka II. truhkuma zeeteju loterijas galwenais winnests kritis Tehrpatà, un pee ta peezahm personahm esot daliba, no kurahm awises sinotajs trihs personigi pasihstot. Tahs esot: kahds suhrmanis, kahds ahdminis un kahds mahzeklis, kursch ais winnesta preeka sawu mahzekła weetu jau atstahjis. — Schi sinojuma pateesibai wehl newar pilnigi tizet, tamdehk ka pehz I. truhkma zeeteju loterijas islosejuma ispaudumi pahr galweno winnestu eeguhschanu no wairak walsts weetahm tapa sinoti, kuri wehlaki israhdijahs par nepateeseem. „B. W."

Kurseme.

No Jaun-Swirlaukas. Ne reti un gandrihs katru gadu ap wasaras widu peemiht muhsu kaiminu meschôs labs pulzinsch Tschiganu, bes zitas kahdas pelnas, kà krahpschanas un sagschanas, un tad arweenu apkahrtejàs mahjàs noteek masakas waj leelakas sahdsibas pee mantas, sihk'lopeem waj putneem, bes ka pehdas teek useetas, jeb wainigos war saukt pee atbildibas. Tahds Tschiganu bars ari schi gada Julija mehnescha eesahkumà apmetahs atkal weenà no scheem mescheem, un ihsi pehz tam apkahrtnê notika daschas sahdsibas. N—tra.

No Behrsteles. Starp zitahm tautahm ari Latweeschu tautai arweenu ne-aismirstams un ne-apnihkstoschi patihkams eeradums, sawu mihło un dahrgo aisgahjeju beidsamo dusas weetu, kapu kalninus, daschadi kopt un puschkot, un tamdehk ne reti sahpigi sajuht, kad atrod scho dahrgajeem nelaikeem parahdito godu ispostitu, jeb zaur zitu palaidnibu sabojatu. Pee Behrsteles tà nosauktajahm Bekeru kalpu mahjahm atrodahs diweji kapi; weeni, tà nosauktee „Barona kapi", kureem senak bijuschi augsti muhra walni, bet kuri tagad trihs stuhrôs pawisam isplihsuschi, un otri, ar semes walni aptaisiti, wispahrigi łauschu kapi. Pirmee peerahda pilnigi, ka gods, wara un manta, wiss ir nihzigs. Otree, jeb łauschu kapi, ir gan labaki uskopti; daudz kapu kalninu ir bagati ar pukehm apdehstiti, un ari labi dahrgu dselss, akmena un pat marmora krustu netruhkst; bet ko lihds schis koschums, kad ari scheem kapeem naw grantetu zelinu. Daschàs weetàs truhkst walna, un wahrti pawisam isgahsuschees, un ne reti kalpu mahju lopi us wineem redsami, kas ari bes schaubischanahs daschus jaukumus sabojà un noposta, skahdi un pat reebumu padaridami. — Kahdas 2 werstes no scheem atkal atrodahs tà nosauktee diweji „Jahtschunu kroga kapi", wezee un jaunee, kureem pirmajeem pehrnajà rudeni ap trim stuhreem semi peelaida klaht un jaunu smilschu walni aptaisija; bet lihds schim wehl weltigi us mahzitaja eeswehtischanu jagaida. Schinis abejôs kapôs glabà wairak pagastu sawus us beidsamo dusu aisgahjejus, un tamdehk buhtu jadomà, ka tee krahschni un leelisku uskopti. Bet redsetajam łoti wiłahs, tà domajot. Jaunee kapi ir ar granteteem zelineem un daudz labi uskopteem, pukehm puschkoteem kapu kalnineem, kà ari ne reti ar dahrgeem un lepneem akmena waj dselss krusteem, bet wezee ir pawisam palaisti. Beidsamajà laikà ne reti ari redsam us teem daschadas lopu sugas ganamees, un neba wis bes ispostischanas darbeem. Naw domajams, kà tik leeleem pagasteem nebuhtu eespehjams, kapus labaki uskopt, un no peenahzigahs puses par apsargaschanu gahdat. Kas pee tam wainigs? Ja, to lai weenigi sina kapu fargs. —s.

No Wez-Saules. 26. Julijs bija preeksch Wez-Saules basnizas draudses ihsta swehtku deena, kamdehk ari basniza bija pilnin pilna. Schai deenà tika atkal pulzinsch jauneklu un jaunawu, — kopà, kà dsirdeju, kahdi 16 zilweki, — usnemti no weetejà mahzitaja par draudses lozekłeem, kuri, parastà eeswehtischanas laikà, pawasarà, tamdehk ka wehl atradahs skolàs, newareja tapt eeswehtiti. — Pahr scho swehtku deenu sinodams, newaru atstaht, neteizis wahrdu, kas warbuht dascham Wez-Saules basnizas draudses lozeklim skanehs kà pahrmetums, bet turpreti atkal dascham buhs ihsti pa prahtam, — proti, pee basnizas peebrauzis, ne-atradu weetu, kur peesteet sirgu; jo tur naw neweena lentera, kahdus redsam pee zitahm lauku basnizahm. —l—

No Neretas raksta „Balt. Wehstnesim": Jauks skats, kà kahda leelisku ugunoschana, Julija beigàs bija eewehrojams pee debess apwahrsnes. 27. Julija wakarà, ap pulksten 1/2 9 eem, parahdijahs kahds gaischi silà krahsà spihdoschs debess kermenis, kursch laidahs us seemeł-wakara pusi ne wisai leelà ahtrumà, un pehdigi, sposchumam nejauschi ispleschotees, pasuda. Ap scho laiku zità weetà ari ruhkschana sadsirdeta. Wehl leeliskaks skats bija redsams 31. Julija wakarà, pehz pulksten 9eem. Pehz ihsti stipra leetus ar pehrkonu, ap pulksten 2eem pehz pusdeenas, laiks noskaidrojahs un wakarà mehness un swaigsnes spiguloja zaur uhdens garaineem pildito gaisu. Tè ap mineto laiku parahdijahs gaischums, no kura drihs ween daudz staru isschahwahs us wisahm pusehm un apgaismoja semi, eesahkot eesarkani, wehlaki gaischi wioleti; daschas swaigsnes nebija saredsamas, un mehness, jau drusku patezejis, atspihdeja sarkanà krahsà. Blahsmas parahdischanahs wilkahs minutes 3; wisilgaki atspihdeja leelakais un dsihwakahs krahsas stars pret rihteem; blahsmas zentrs bija no polarswaigsnes pret deenwideem diwreis tik leelà attahlumà, neką leelais lahzis no schihs swaigsnes.

No Skrundas. Kahdàs turenes mahjàs 2 gadu wezs sehns, seena wesumam bes usraudsibas tezedams pakał, pahr kahdu tiltinu brauzot, nokritis no tilta us galwu uhdenî un — noslihzis.

No Dsehrwes. Kahdu laiku atpakał schai muischà sagli eelaususchees un kungeem daudz dahrgu leetu isnehmuschi.

No Aisputes aprinka wakareem, 4. Augustà. Reti ir tahds bagats gads peeredsets, kà nule, kur wisa labiba, seens, ahbolinsch un kartufeli ta brangi pa-auguschi; ihpaschi rudsi, ausas un kweeschi ir jo slaweni. — Tà ka pee mums 10 deenu laikà, Julija mehnesî, bija saules gaiss, tad mums laimigi isdewahs wisu seenu un ahbolinu sausu sawahkt ehnà un pajumtà. Rudsu płauschana eesahzahs grants semê schogad łoti wehlu, 20. Julijà, proti peezas deenas pirms wezajeem Jehkabeem. Semkopji, kas jau jaunus rudsus kuhluschi, leezina, ka, kułot, itin labi birstot. — Ogu gads ir, tiklab meschôs, kà ari dahrsôs, schogad bagats, ihpaschi ar kirscheem.

Kursu Leischmalê, pee Ahswikeem, usklihdis tur reti redsams weesis, no lopu sugas, proti breescha tehwinsch, prahwà leelumà.

No Usaikeem. Ne sen atpakał sagli muischas ehkà par logu eelihduschi un daudz selta un sudrabu leetu issaguschi.

Urdangas B. mahju saimneeku sirgu gans, 16 gadu wezs sehns, sirgus dihki peldinot, noslihzis.

No Paplakas. 8. Julijà, pulksten 5ôs pawakarê, Paplakas krogà un kalpu mahjàs, kas ir kopà, uguns issprukusi, un ihsà laikà 5 ehkas pahrwehrtusi pelnôs. Uguns zehlonis naw sinams.

No Disch-Dahmas. No dahrsa pagraba sagli zaur eelauschanos isnehmuschi ehdamahs un dseramahs leetas. — Disch-Dahmas muischas tihrumôs ir schogad łoti prahwa labiba, un tàpat ari ahbolinsch. Starp ausahm atradahs salms, kas bija 6 pehdu garsch ar daudz kuplahm wahrpahm. S.

No Nihzas-Leijneekeem, 25. Julijà. Augligs gads mums leekahs schis buht. Rudsi muhsu wahjà smilkts semê — ihpaschi kalnu weetàs — ir labi, kà reti kad. Wasareja zaurmehrà ari deewgan laba. Ari seens un ahbolinsch kuplaki audsis, kà pehrnajà gadà. Tikai pawahji gahja ar beidsot mineto sawahkschanu; jo wisu pawasar' un tàpat ari Junijà un Julija eesahkumà bija wairak leetains neką saules gaiss. Julija widû tikai noskaidrojahs un pataisijahs ihsts seena laiks. Bes tam wehl schis gads augligs bijis (ko gan labpraht neweens nebuhtu wehlejees) preeksch tahrpeem. Bes krisdoru lapu tahrpa, tee wehl leelakà daudzumà kahpostus apguluschi, teem saknes no-ehsdami. Dascham pat leelaks daudzums kahpostu tà nopostits, ka lapas nokriht un nowihst, un ja tahdu stahdu israusj no semes, tad atrod, ka saknu nemaz wairs naw, un atlikuschais stumburs ir tahrpu pilns. Ihpaschi neredseti daudz tahrpu bija pławàs, „kihros" (peeder Nihzas-Leijneekeem un Pehrkoneekeem), kur, sahli nopłaujot, scho palika tik daudz, ka pat waj semi apsedza. Bet scheitan schos leela putnu sabeedriba nehmahs peewaret. Tà stahrki, kneewi, wahrnas, strazdi u. z., pa tuhkstoscheem sanahkuschi, tè barojahs kà Leijputrijà. — Pagahjuschàs deenàs Sp. saimneeka sunis, traks tapis, aprehja daudz kaiminu sunu un lopu, un ari wairak zilweku sakoda. Beidsamee deewsgan baikojahs pahr trakuma gists kaiteschanu, ihpaschi tee, kuri ahtrumà ahrsta palihdsibu naw meklejuschi. — Nakti us 23. Juliju saimneekam M. diwi sirgi noschnaugti. Noschehlojams skauga darbs! Lopu slepkawa bija panehmis sirgus no ahbolina lauka, kur tee bijuschi peesseeti, aiswedis laukmalà, peesehjis pee schoga un, striki ap kaklu apmetis, weenu pehz otra noschnaudsis. Saimneekam skahde wairak neką par 100 rubleem. — Beidsamà laikà Nihzà kahds Leitis, akmenus spridsinajot, no scho plihstoscheem gabaleem nosists. L. J.

No Leepajas. Daschôs namôs, kur kungi isbraukuschi us semehm un naw mahjàs, ir Julija mehnesî sagli eelaususchees, zaur logu waj zaur durwim, un isnehmuschi sudraba un selta leetas. Tà par peemehru is Marks'a kga dsihwokła 13. Julijà sagli, zaur logu eelihsdami, issaguschi selta un sudraba leetas, 500 rublu wehrtibà. — Leepajas Latweeschu labdaribas beedriba israhkoja Leepajà 26. Julijà teateri. Tapa 2 lugas israhditas, proti: „Aisgahjeji" un „Mihlestibas dsehreens". Kà weesis abàs lugàs spehleja akteeris Freimanis, is Rihgas, ko ari nosauz par „Brihwneeku". — Leepajas Latw. labdaribas beedriba israhkoja kahdôs 13 ratôs 12. Julijà sałumôs us Lihgutes muischas jauko parku, pee Durbes meesta, musiku nemdama lihdsa. — Scheijenes Annas deenas tirgus, kuru, kà jau ik gadus, 8 deenàs, no 16. lihds 23. Julijam, notureja, bija labi prahws un leelisku apmeklets. — Nupat kahdu nakti G. Presslera kgam, pa to laiku, kad tas ar sawu dsimtu nebija mahjàs, is wina dsihwokła issagtas selta un sudraba leetas, kà ari drehbes, lihds 200 rubleem wehrtibà. — Pee Leepajas juhrà noslihka 28. Julijà kahds sweijneeka dehlens. Tàpat ari buhtu zits kahds Sch. kgs, juhrà peldedamees, noslihzis, ja nebuhtu leels wilnis to issweedis malà. — Weetejais „Tagesanzeigeris" sino, ka jau isgahjuscho nedel' is Ceksch-Kreewijas jauni rudsi atwesti, no kureem Berenda kga leelahs twaiku sudmalas sapirkuschahs un jau maluschas un bihdelejuschas. — Leepajas jaunais polizmeisteris Konkewitscha kgs ir 28. Julijà atbrauzis un usnehmis Leepajà sawu amatu. — Nakti us 23. Juliju usbruka pawiłona sulainim R., pa tiltu eijot, trihs wasanki, kuri to pahr tilta malu eesweeda ostà. Gorodowojs un Behrmana nama waktneeks to laimigi iswilka no uhdena. — Latweeschu basnizas buhwe ahtreem soleem eet us preekschu. Apkahrtejais muhris jau 12 pehdu augsts usmuhrets. — Kugineeks N. L. masà laiwinà brauzis pahr ostu krusteem pahri. Laiwina no straumes tapa apgahsta. Matrosis eekrita uhdenî un, pee apgahstahs laiwinas peekehrees, sauza pehz palihga. Par laimi, kahds gorodowojs to isglahbis. — Kurpneeka P. meitinai, pa eelu eijot, usskrita trihs jauni laupitaji, pasihstami puischi, un tai atnehma selta aufkarus. — Leepajas Latweeschu labdaribas beedriba isbrauza 2. Augustà ar nomahteem sirgeem un rateem sakumôs us Tahschu muischas birsi, tur isrotałatees un ispreezatees pehz patikschanas. Sinotajs.

Jelgawas notikumi.

Deewakalposchanas Annas basnizà no 12. lihds 19. Augustam. Swehtdeen, 16. Augustà: 1) Lauku draudsê: Deewakalposchana pulkst. 9ôs no rihta; spred. mahz. Conradi. 2) Pilsehtas Latweeschu draudsê: Deewgaldneeki pulkst. 1/2 8ôs no rihta; mahz. Grafs. Deewakalposchana pulkst. 2ôs pehz pusdeenas; spred. mahz. Grafs. Lauku draudsê ussaukti: Johans Gintaps ar Anneti Katarinu Jakobson. Lauku draudsê miruschi: Dahrta Antrowitsch, 80 g. w.; Dawids Gutmans, 39 g. 7 m. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Johans Gintaps ar Anneti Katarinu Jakobson. — Pilsehtas draudsê miruschi: Ansis Wilhelms Legsdinsch, 2 m. w.; Jahna Jürgensona un wina laulatahs draudsenes Lihses nedsihws peedsimis dehlinsch; Kristapa Smilgas un wina laulatahs draudsenes Annas nedsihws peedsimis dehlinsch; Marija Bunkfeldt, 78 g. w.

Drukku pahr Jelgawas sahtibas beedribu. (Eesuhtits). Pahr Jelgawas sahtibas beedribu ir ispaustas nepareisas wehstis, kam, deemschehl, par eemeslu gan buhs bijis kahds „Tehwijas" winas nedełas nummurà, tà sakot, pa wehjam sagrahbstits sinojums; talabad turu par waijadsigu, pahr muhsu, ne sen apstiprinato sahtibas beedribu no pateesigas puses ko pasinot, lai katrs par to war pilnigaki pats pahrleezinatees. — Jelgawas sahtibas beedriba naw wis, kà tas „Tehwijà" bija sinots, „mehrena", bet ta ir pilniga „**atturibas**" beedriba. (Skat. beedribas likumu § 7.). Tàpat tas ari ne buht naw pateesiba, ka beedriba pastahwot tikai no weenkahrscheem łaudim. (Laikam gan „Tehwijas" sinotajam buhs kahdà weetà kas diwkahrschs, — zitadi tas sahtibas beedribas lozekłus nesauktu par weenkahrscheem). Sahtibas beedribas lozekłu skaità ir mahzitaju, skolotaju, tirgonu, semkopju, musikneeku, amatneeku un strahdneeku kahrtas łaudis. Beedribas lozekłu skaits naw wis, kà „Tehwijas" sinotajs nepareisi raksta, tikai 33, bet ir 45 personas; bes tam wehl kahdas 8 personas ir peeteikuschahs us eestahschanos beedribà un, kà zerams, pehz noteiktà laika gan tiks par beedreem usnemtas. Tàpat daschi wehl ir kà brihwbeedri beedru skaità usnemti, kas pehz beedribas likumu § 10. peesihmes ir atłauts, — bet schee naw peeskaititi pirmajeem, jo scheem naw pee balsoschanas balsa teesibas. Tad wehl beedribas korim, kursch schim brihscham sastahw is kahdahm 24 personahm, ir wehl kahdas 15 personas kà nebeedri, bet kureem ja-isturahs pehz beedribas doteem nosazijumeem. Tà tad, kà no scheem skaitleem redsams, „Tehwijas" sinotajs buhs gan sawa sinojuma materialu tad sakrahjis, kad beedriba wehl nebija apstiprinata. Tagad schihs sinas ir gluschi nepareisas, jo beedribas lozekłu skaits arweenu eet wairumà. Tàpat beedriba sawôs darbôs netura wis rokas klehpî, bet naigi sahk rihkotees pret dserschanas łauno eeradumu un grib to apkarot ar wiseem spehkeem. Tagad ta ar Rihgas sahtibas beedribu „Aufekli" un wehl zitahm Latweeschu sahtibas beedribahm weenkopus sahk gahdat par raksturu isdoschanu, kuru saturs buhs, apkarot dserschanas grehku. Schim brihscham beedribas sehdes teek noturetas Sw. Annas basnizas skołà, Skrihwera eelà. Beedribai eesuhtamee raksti ja-adreseerê us Kahrła Lepsa kga weikalu, Jelgawà, Salajà eelà № 14. Turpat ari tuwakas sinas pahr beedribas darbibu un sehdehm war dabut sinat. Jelgawas sahtibas beedribà war par beedri tikt usnemti ikkatrs godigs un ne-apwainots zilweks, tiklab wihreeschu, kà ari seeweeschu dsimuma. Wihreeschu kahrtas beedreem ir weens rublis, un seeweescheem 50 kapeiku jamaksà par gadu. Beedribas darbibu wada komiteja, kura sastahw is 9 personahm un to weetneekeem. Komiteja teek eewehleta us weenu gadu. Drihsumà beedriba swinehs sawus atklahschanas swehtkus. Beedribà par beedri eestahjotees, ir pawisam ja-atsakahs no brandwihna un zitu reibinajoschu dsehreenu baudischanas. Beedri teek usnemti ikkatrà sehdê, Peeteikschanahs teek peenemtas komitejas sehdês un ikkatru deenu jau minetà Kahrła Lepsa kga weikalà. —ns.

Pahrtikas tirgus sinas. Jelgawas pahrtikas tirgû, lauzineeku rijahm sahkot kuhpet, ari sahk jaunus rudsu miltus wairak uswest. Zenas par teem ir 65 lihds 75 kap. par seeku (25 mahrzinahm). — Kartufeli maksà 70 lihds 80 kapeiku puhrà, un garnizahm pahrdodot 3 lihds 4 kap. garnizà. — Ogu zenas sahk stipri pazeltees. — Tàpat ari peena prezes top dahrgakas. Sweests maksà 27 lihds 30 kap. mahrzinà. — Dahrsa saknu zenas gluschi kritušchas. — Labibas mas teek uswests, un ari mas teek pirkts. — Gałas prezes arweenu wehl turahs pee semakahm zenahm. Lopu bariba gluschi lehta. Ш

Wisjaunakahs sinas.

Seemeła telegr.-agentura.

Pehterburgà, 10. Augustà. Starptautiskà dselszeła kongresa dalibneeki wakar isbrauza us Kronschtati. Wakar wakarà isrihkoja rahtsnamà wineem par godu gresnas weesibas. — Astrachanà koleeris pasaudejis sawu epidemisko dabu. — Sasirgschanas atgadijumi Kasanà un Kurskà masinajahs.

Belgradà, 22. (10.) Augustà. Paschitscha ministerija bija likusi pawaldonibai preekschà, sasaukt skuptschinu un peenemt tirdsneezibas lihgumu ar Austro-Ungariju. Preekschlikumu atraidot, minetais radikalais kabinets eesneedsa sawu atluhgschanos no amata, pehz kam sastahdijahs jauna ministerija, ar Awakumowitschu kà preekschneeku un ahrleetu ministeri. Skuptschinu, kas pa leelakai daļai pastahw no radikałeem, atlaidischot un us rudeni issinoschot jaunas wehleschanas. Galwenais eemesls radikalahs ministerijas atluhgumam esot pawaldonibas bailes, ka pawaldonibà par lozekli ne-eezelot kahdu pahrak radikalu.

Wehstules un atbildes.

1. **Kahdeem abonenteem:** M. Eisengrauda kga adrese schahda: Губ. гор. Могилевъ, по Луполовѣ, I. Брикеру, для Лат. Старосты М. Эйзенграуда.

2. **M. Eisengraud:** Tà ka sinamà muischas pahrwaldneeka (Smolenskas gubernà) adrese mums pasudusi, un daschi lasitaji to wehlahs sinat, tad Jums luhdsam, to mums peesuhtit.

3. **Waidon:** Sinojumi un raksti, kuru sazeretajs sawu wahrdu redakzijai ne-usdod, paleek ne-eewehroti.

4. **№ 30. usdoto scharadu wehl usminejuschi:** K. Rosenthals, Guknaitschôs; J. Kahns, Dekśneeckôs; Blodneeku Ludis, Fleiteeschu Wilis un Upes Martschus, Bauschkeneckôs.

5. **B., Krukôs:** Notikums pa mas eewehrojams.

Kreewu papihra naudas kurss.

Berlinê, 22. (10. Augustà).

100 rubłu selta naudà 330 Wahzu mahrkas jeb 110 Pruhschu dahlderi.
100 „ papihra „ 209 „ „ „ 69⅔ „ „

„Latw. Awischu" redaktors: **Th. Neander.**

Isdewejs: Dr. A. Bielenstein.

Дозволено цензурою. Рига, 10-го Августа 1892 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawà.

Sludinajumi.

No 1. Septembera sahkot, top
ehrgelu spehleschanas stundas
dotas no kahda skolotaja, kam uz to ir teesibas. Klahtakas sinas skolas telpās, Jelgawâ, Skrihwera eelâ, apakschruhmês, pa labo roku № 8. [292]

Spehlu kaste,

kas spehlê 10 gabalu, **skolas ehrgeles** un **tahdelu klaweere** ir lehti pahrdodamas alus weikalâ, apaksch Komersas weesnizas, pee Usara. [294]

Irlawas audseknis

teek meklets par

mahju skolotaju.

Wehstules Wahzu walodâ zaur adresi:
„Москва, Конная площадь, д. Васильевой, складъ Купфера, для Г. П. П. на фабрику." [288]

Bauskas pagasta walde dara zaur scho sinamu, ka schi pagasta 18.12/1893. gada

nodewu isdalischana

tiks schi gada 9. Septemberî isdarita.
Schi pagasta lozekli, kas zerê eeguht atswabinaschanu nodewu makfaschanâ, war minetâ deenâ pee weetneeku sapulzes eerastees un sawas eerunas peenest. — Kuri nebuhtu meerâ ar nodewu isdalischanu, war 14 deenu laikâ peenest pahrsuhdsibu peederigâ weetâ. — Pehz schi termina notezeschanas paliks nodewu isdalischana likumigâ spehkâ un netaps wairs nekahdas pahrgrosischanas peelaistas.
Bauskas pag. namâ, 7. Augustâ 1892.
(№ 1189.) Pag. wez.: A. Ilsin.
(S. W.) Pag. skr.: Zinis.

Sludinajums.

Dobeles aprinka 21. eezirkna pagasta teesa dara sinamu, ka 24. Augustâ 1892. g., sahkot pulksten 10ôs no rihta, notures **Wez-Swirlankas Kauku mahjas**

uhtrupi,

kurâ pahrdos nelaika saimneeka Jahna Fischmeistera atstahto mantu, sastahwoschu no daschadahm saimneezibas leetahm, lopeem un labibas.
Isuhtrupejamâ manta nowehrteta uz 295 rubl. 26 kap.
Podu kalnâ, 7. Augustâ 1892.
(№ 139.) Preekschsehd.: G. Freiberg.
(S. W.) Skrihw.: Andersons.

Jaunawas,

kas wahrischanu labi un lehti grib eemahzitees, lai peeteizahs Jelgawâ, Salajâ eelâ № 2, weenu trepi uz augschu. [295]

Garainu destilazija, spirta, ruma un likeeru fabrika
no

J. W. Lilscha,
Kuldigâ,

zaur scho dara sinamu, ka wisi fabrikati, kâ: **smalko, nowilkto spirtu, otschischtschennoje (galda wihnu), smalki schnapsi, likeeri** u. t. t., no 5. Augusta par loti pamasinatahm zenahm teek pahrdoti. [300]

Nepeezeschami wajadsiga rokas grahmata pagasta waldem un eerehdneem

isnahza nupat muhsu apgahdibâ un sir dabujama wisâs leelakâs grahmatu pahrdotawâs:

СПИСОКЪ
волостныхъ правленій
Курляндской губерніи

переименованныхъ или соединенныхъ въ одно волостное правленіе, съ обозначеніемъ уѣзда, волостныхъ судебныхъ участковъ и почтовыхъ или почтово-телеграфныхъ учрежденій откуда получаютъ свои корреспонденціи.

Составилъ по сличеніи съ дѣлами Канцеляріи Г. Курляндскаго Губернатора о соединеніи волостныхъ крестьянскихъ обществъ.
4-го Мая 1892 г.
Коллежскій Секретарь
И. И. Виржбицкій.

Maksâ **45** kap., ar peesuhtischanu pa pastu **50** kap. Naudas weetâ teek ari pastmarkas nemtas preti. —
Sieslacka drukatawa,
Jelgawâ. [287]

13/14 un 14%

superfosfatus

no **Pakarda, Olendorfa** un zitahm slawenakahm fabrikahm, tâpat ari

kaulu miltus,
fosforit-miltus

pahrdod par paseminatahm zenahm
Fr. Weidemanis,
Jelgawâ, pee Dobeles wahrteem, labibas, sitku un sahls weikalâ. [293]

Weikala pahrzelschana.

Zeen. publikai pasinoju, ka mans **grahmatu weikals** (tirgotawa un seetawa) tagad atronahs **Leelajâ eelâ № 28**, blakus realskolai (ne wis wairs, kâ senak, Leelajâ eelâ № 35). Pateizos zeen. publikai par ustizibu, ko ta man lihdsi schim dahwajusi, un luhdsu, ari schinî jaunajâ dsihwes weetâ mani jo beeschi apmeklet.
Ar augstzeenibu
Haase's grahmatu tirgotawa un seetawa,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 28.

Irlawas seminarâ

notiks schi gada usnemschanas eksameni 1. un 2. Septemberî. Jaunekkeem, kas schinî skolâ grib eestahtees, japeeteizahs jau **31. Augustâ** pee weetigâ direktora kunga, peenesot schahdus apleezinaschanas rakstus, kâ: a) eeswehtischanas sihmi; b) otrkahrtigo baku sihmi; c) beidsamo skolas leezibas sihmi, un d) no daktera weselibas sihmi. [280]

Bauskas

krahschanas un aisdoschanas kases

direkzija dara saweem beedreem sinamu, ka pehz statutu nosazijumeem schogad generalsapulzes terminsch wolikts uz

17. Augustu 1892. g.,

pulksten 3ôs pehz pusdeenes, kur tad beedreem ja-eeronahs Bauskâ, krahschanas kases telpâs.
Ja schi generalsapulze dehl beedru ne-atnahkschanas, peeteekoschâ skaitâ newaretu notikt, tad otra sapulze ir nolikta uz **31. Augustu 1892. g.**, pulksten 3ôs pehz pusdeenas, un tad tee beedri, kas wehl truhktu, taps usluhkoti, it kâ tee balsu leelakai pusei buhtu peekrituschi.

Deenas kahrtiba:
1) Nehkinuma nolikschana par 18⁹¹/₉₂. g., pehz statutu § 19.
2) Weena direktora iswehleschana, pehz § 14.
3) Nolemt pahrdoschanu pahr dascheem grunts-gabaleem, kas krahschanas kasê peeder.

Bauskâ, krahschanas kasê, 21. Julijâ 1892. [290]
Direktors: **E. Drenger.**

Pehterburgas-Asowas komerzbanka
Pehterburgâ
man usdewusi **pahrdot**

prehmiju aisleenas loses
pret nomaksaschanu pa dalahm.

Pahrdoschana ir no waldischanas atwehleta.
Ari apnemos **apdroschinaschanas** pret prehmiju galigu isloseschanu.
Ihpaschi wehl peeminu, ka prehmiju loschu pirzejeem, lihds tee pirmo eemaksaschanu isdarijuschi, tuhlit teesibas teek dotas uz to loschu winnesteem, kuras wini pirkuschi.

Otto Westermann's,
agents preeksch Jelgawas,
Jelgawâ, Paleijas eelâ № 16.

Zeen. publikai peedahwaju is sawas **noliktawas Wez-Juzê** uz nahkoschahm swehtku deenahm **Wez-Juzes**

destilaturas labo spirtu,

kâ ari

labu atschischtschenoju

par mehrenahm zenahm, kâ ari **saldus snabjus**, Kreewijas un ahrsemes **wihnus** butelês un stopôs; leelakâs dalâs nemot, aprehkinu wehl ihpaschi prozentes. Tâpat ari **Rihgas Kimela baireeschu alu** pahrdodu par wislehtakahm zenahm. **Auglu uhdeni** par pudeli **8 kap.** un par wairak rubleem **7 kap.** par pudeli.
P. Sarinsch.

12/13% un 13/14%
Anglu

superfosfatus

pasihstama labuma,
un
augstgrahdigus

Toma miltus,

pirmo sorti

maschinu eltu

tura uz lehgera un pahrdod
K. Heilsbergs,
Jelgawâ, pee tirgus.

Buhwes platschi Leepajâ.

Uz jau daudz apbuhwetâ un brangâ weetâ esoschâ aploka, preti Bekera drahschu fabrikai, tuwu Behrendta twaika dsirnawahm un Struppa maschinu fabrikai, un ne tahlu no bahnuscha un dselszela schkuhneem un dselszela darbnizahm, ir dabujami wehl **labi buhwplatschi** ar **brangeem** makfajumu nolihgumeem un **masu gada-nomaksu.** Tuwakas sinas dabujamas Leepajâ, dselsu un tehrauda pretschu weikalâ, pee [233]
Sakowska.

Sludinajumus

nem preti preeksch wiseem Latweeschu un Wahzu laikraksteem un tos kahrtigi un ihsâ laikâ apgahdâ sludinajumu ekspedizija Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 10.

Wehrpejas

atron **tuhlit pastahwigu darbu Rihgâ**, wehrpschanas fabrikâ, **Stokas** eelâ № 37. [248]

Marmora, granita un **tschuguna kapu krustus,** kâ ari **akmena krustu pamatus** pahrdod wislehtaki
M. Brauers,
Jelgawâ, Katoku eelâ № 27. [167]

Lehtas

klaweeru stundas

top dotas, kâ ari **daschadas istabas leetas** teek pahrdotas pee rakstu wedeja Jelgawas kolegijâ. [245]

Mahziba,

kâ koleera sehrga newar eeweestees,
no barona W. v. d. Recke,
dabonama pee **Schablowska** un wisâs labakâs grahmatu pahrdotawâs.

A. Chomse,

Jelgawâ, apaksch Kolonadeem № 104,

wisu leelakais **kurpju** un **sahbaku weikals** un weenigâ **pahrdoschanas weeta** no Wissaugstaki apstiprinatahs beedribas fabrikas preeksch **mekanisku kurpju** un **sahbaku pagatawoschanas Pehterburgâ,** tagad schê sawu weikalu leeliski pildijis, tâ ka katrai waijadsibai peeteek. — Schee apawi ihpaschi zaur to katram eewehlami, ka materials, no ka tee taisiti, ir wisu labakais, darbs glihts, stiprs un pehz modes. Zenas daudz lehtakas, nekâ pee amatneekeem, kas, protams, ar rokahm strahdajot, newar leelas fabrikas darbu pahrspeht.
Bez tam wehl schê ir dabonamas ihstas un wislabakahs **Pehterburgas gumijas galoschas,** ari silti odereti, leelâ iswehlê. — **Leetus sargi** no sihda, pussihda un wilnas. **Zelotaju leetas** un wisadas smalkas **ahdu prezes.** — **Ahdas jakas, glasejas, Sweedru, kungu** un **dahmu zimdi,** ari silti odereti, is paschu fabrikas. **Filzes kurpes, uhdena sahbaki, wislabakâ waselina sahbaku smehre, wilkse** un **weelas**, ar ko ahdas leetas kahrtibâ usturamas. **Sehrnu, dahmu** un **kungu sahbaki, gamaschas** un **kurpes** wisôs nummurôs dabonami par lehtahm, bet zeeti nosazitahm zenahm. — **Sataistschanas** un **lahpu darbi** top nemti preti un ihsâ laikâ no muhsu kurpneeka kreetni isdariti. [1405]

Preeksch Jahnischkes un apgabala.

Apstelleschanas
uz
Latweeschu Awisehm

teek nemtas pretim **J. M. Milwidski'a pahrdotawâ, Jahnischkê.**

Wisâs grahmatu bodês dabonamas:

Pawahru
grahmata,

pehz ismehginajumeem sastahdita **no kahda teizama pawahra.**
Zetorta druka.
Maksâ **glihtâ, stiprâ** wahkâ eesieta **1** rub.

Amata grahmatina
wiseem basnizas wezakeem un pehrmindereem dahwata no O. Pancka, Meschotnes draudses mahzitaja.
Maksâ 15 kap.

Araja Jantscha runas,
C. H. Sperdschena, latwiski no O. Pancka.
Maksâ 20 kap.

Augsburgas konfesija,
skaidra un nepahrgrosita.
Latwiski no H. Blumberga.
Maksâ 30 kap.

Biskaps Kahrlis Krischjahnis Ulmanns.
Maksâ 10 kap.

Brandwihnâ noslihkst wairak, nekâ uhdenî.
Peezi stahstini.
Maksâ 10 kap.

Derigs laika kaweklis,
no Hugenbergera.
Maksâ 40 kap.

Dsihwibas skola,
no O. Funke.
Maksâ 20 kap.

Ehstere Ahdams,
jeb **wehrdsiba Afrikâ.**
Maksâ 15 kap.

Ewangeliuma Lutera tiziba
Deewa wahrda gaischumâ, apstiprinata no O. Pancka, Meschotnes dr. mahz.
Maksâ 12 kap.

Lihku sprediki
uz behrehm lasami. Apgahdati no dascheem Kursemes mahzitajeem. (4. druka.) Ar Kristus bildi.
Maksâ 60 kap.

Lutters,
no Dr. Krischjana Launitza.
Maksâ 15 kap.

Mahju skolotajs,
jeb palihgs wezakeem pee krijigu behrnu audsinaschanas. No O. Platscha.
Maksâ 50 kap.

Mahju swehtiba.
Maksâ: I. 30 kap., II. 40 kap.

Mahrtina Lutera pamahzischana,
kâ behrnus buhs kristigi audsinat.
Maksâ 10 kap.

Zilweku glahbschana.
Ihsa pamahzischana, kas ar tahdeem jadara, kas peepeschâs nahwes breesmâs tikuschi.
Maksâ 10 kap.

Meldini
preeksch dseesmu grahmatas ar dseesmu wahrdeem.
Maksâ 25 kap.

Nahkat pee Jesus!
Is Anglu raksteem latw. no J. Zimmermana.
Maksâ 20 kap.

Rihta un wakara luhgschanas
no Kapffa.
Maksâ 10 kap.

Pasta eelâ № 31. **H. Eplèt,** Pasta eelâ № 31.
galdneeku meisteris Jelgawâ.

Wisleelaka sahrku magasina.

Kâ leela koku materiala lehgera ihpaschneekam, man eespehjams, is mana **sahrku lehgera sahrkus nepahrspehjot lehti pahrdot.** — Turu uz lehgera **gatawus weenkahrschus, lakeeretus, apwilktus** un **bagatigi gresnotus sahrkus** wisâs krahsas, kâ ari poleeretus no **osola, oscha** un **preedes koka,** ar metala oderi. Galwoju par glihtu un stipru darbu. — Apstellejumi zaur wehstulehm waj telegramahm, mehru usdodot, top kahrtigi ispilditi. Lihds ar sahrkeem es ari turu wisu waijadsigo **materialu** preeksch sahrku isgresnoschanas, kâ ari wisu, kas waijadsigs, **preeksch lihku apgehrba.**
NB. Turu ari uz lehgera **gatawas istabas leetas,** ari polsteretas, leelâ iswehlê un katrâ waijadsibâ, kâ ari preeksch galdneekeem, no wisadeem eeksch- un ahrsemes kokeem, **fineeres** un **kokns.**

Wisâs grahmatu bodês dabonamas:

Septindesmit sprediki
uz wisahm swehtdeenahm un swehtku deenahm, no H. Lieventhala.
Maksâ 1.20 kap.

Septini gawenu sprediki
pahr Pestitaja septiņ pehdige m wahrdeem.
Maksâ 25 kap.

Sprediku grahmata
no Bantawa.
Maksâ 1.20 kap.

Staigajeet gaismâ!
Runas pahr waijadsigakajeem dsihwes jautajumeem no Andreja Reekstina.
Maksâ 50 kap.

Wisuwarenâ ehnâ.
Latwisti no Schwanberga.
Maksâ 15 kap.

Gariga pehrtu rota,
jeb tahs teizamas kristigas seewischku kahrtas, Deewa un labas tikuma mihlotajas wisu-dahrgas meesas un dwehseles glihtums, pastahwedams eeksch isasitahm Deewa luhgschanahm, Deewa rakstu gabaleem, atskanahm un daudz jaukahm lihs schim nedrukatahm dseesmahm, astonâs sawadâs wirknês jeb nodalâs sanemta un Wahzu walodâ papreeksch saraksita no Johann Cundsius. (Zetortâ druka.) 80 k.

Pamahzischana,
kâ skunstigee mehsli
Baltijas gubernâs leetajami.
Wahzisti no profesora **G. Thoms,** Rihgas politeknikas ismehginaschanas stanzijas preekschneeka.
Latwiski no Hugo Schmidt.
Maksâ 30 kap.

Semkopja auglu koku dahrs.
Ar 55 bildehm.
Maksâ **60** kap.

Bischu grahmata.
Maksâ **20** kap.

Bischu kalendere.
Isdota no Kursemes bischu kopschanas beedribas. Maksâ **20** kap.

Baltijas semkopis un wina amats.
Maksâ **75** kap.

Sakņu dahrsneeks.
Ar masu aprisi un dahrsa kalenderi klaht.
Otra un papildinata druka.
Maksâ **60** kap.

Labibas- un pretschu-tirgus.
Jelgawâ, 11. Augustâ.

1 puhru kweeschu	3	rubl.	25	kap.	lihds	3	rubl.	75	kap.
1 „ rudsu	2	„	50	„	„	3	„	—	„
1 „ meeschu	2	„	20	„	„	2	„	60	„
1 „ putraimu	3	„	40	„	„	3	„	60	„
1 „ ausu	1	„	50	„	„	1	„	60	„
1 „ sirnu	2	„	75	„	„	3	„	—	„
1 „ kartufeku	—	„	80	„	„	1	„	—	„
1 birkawu seena	3	„	50	„	„	4	„	—	„
1 podu sweesta	5	„	—	„	„	5	„	20	„
1 birkawu baltahs sahls	3	„	—	„	„	3	„	20	„
1 „ sarkanahs sahls	3	„	40	„	„	4	„	—	„
1 muzu sikku	14	„	—	„	„	20	„	—	„
1 birkawu linu (krona)	35	„	—	„	„	36	„	—	„
1 „ „ (brahka)	25	„	—	„	„	30	„	—	„
1 muzu linsehklu	8	„	—	„	„	9	„	—	„
1 asi behrsu malkas (7 pehd.)	16	„	—	„	„	18	„	—	„
1 „ egku malkas (7 pehd.)	11	„	—	„	„	12	„	—	„

Birschas sinas.
Leepajâ, 11. Augustâ 1892.
Rudsi: 120 mahrz., Hollandijas, — kap. par pudu.
Ausas: Balt'ausas, laba preze, 85—87 kap. par. pudu.
Meln'ausas: laba preze, 81 kap. par pudu;
zaurmehra zena 80 kap. par pudu.
Meeschi: laba preze, 73—74 kap. par pudu.
Ehdamâ meeschi: 70 kap. par pudu.
Linsehklas: Leischu, 1.39—40 kap. par 7 mehreem, un stepju 145—146 kap. par 7 mehreem.
Griki: — kap. par pudu.
Ehdamâ sirni: 88—89 kap. par pudu.

Wehrtpapihru kursi.
Pehterburgâ, 11. Augustâ.

	Pirzeji	Pahrdeweji
II. austrum. aisleen.	102⁵/₈	103
III. austrum. aisleen.	104³/₄	105¹/₈
4% eeksches. aisl.	95¹/₈	95³/₈
I. prehmiju bil.	235	236
II. „ „	223	224
III. „ „	192³/₄	193¹/₂
6% Charkow. kihlu-gr.	102	102³/₄
5% „ „	101	101³/₈
6% Wilnas „	102	102¹/₂
5% „ „	100⁵/₈	101
5% Kursemes kihlu-gr.	101	—
4½% Kursem. kihlu gr.	98¹/₂	99
1 imperials	—	—
1 pusimperials	7.76	7.80

Печатать разрѣшается. Полиціймейстеръ Баронъ Роппъ.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.
(Tè klaht peelikums.)

Semkopiba un saimneeziba.*)

Pakaldrukaschana aisliegta.

Pahr slimibahm, kuras wisbeeschaki uskriht labibas stahdeem, un pahr lihdsekleem preeksch winu apkarošchanas.

Lai muhsu labibas stahdus issargatu no slimibahm, pirmâ kahrtâ speedigi waijadsigs, ka semkopis pasihst tahs wainas jeb zehlonus, zaur ko winas eeronahs. Tamdehl gan laikam buhs pa prahtam, kad pahr tahm slimibahm, kuras wiswairak beedè muhsu kulturas stahdus, wisu swarigako pahrrunajam un apspreescham tai sinâ, kà tahs war pasiht un kà tahs iszelahs jeb eerodahs, un tamlihdsâs pasinojam derigos lihdsekļus, ar ko tahs war apkarot.

Pee slimibahm, kuras wisbeeschaki uskriht labibas stahdeem, peeder kweeschu ruhsa. Winu war pasiht no tam, ka pehz isskata weselo stahdu ruhsainahs wahrpas gatawibas jeb eenahkschanahs laikâ paleek stahwam stahwus, eekams weselahs wahrpas zaur sawu graudu smagumu eesahk nolihkt uz semi. Rupjee graudi ir drusku apakaki, un kad tos saspeesch, tad, balto miltu weetâ, ir melns, smirdoschs pulweris. Ruhsa eeronahs zaur diwahm daschadahm ruhsas sehnu sugahm, kuras tikai zaur mikroskopu jeb paleelinaschanas glahsi war isschkirt weenu no otras, un kuru peeschi kà knapi redsami putekli eeweetojuschees pee weselâ kweescha grauda, un proti, ihpaschi wina plaismâ un zitâs puhkainajâs weetâs, kur tee wehlaku ar sawu peeschu dihgteem ee-urbjahs dihgstoschajâ, weselajâ sehklas graudâ. Sehnes dihglis, kas attihstahs, tur nu smalku pawedeenu weidâ lihds ar stahdu aug garumâ un rada jauno wahrpu graudôs jaunus ruhsas peeschus. Kweeschus kukot, daudz ruhsas graudu teek sasisti, zaur ko weselee graudi top apbahrstiti ar peeschu pulweri, kuri no tam dabon netihru krahsu, un, kad winus bez tihrischanas isleetà par sehklu, atkal isdod ruhsainus graudus.

Bez schahdas peelipschanas war wehl ari wehlaku ta notikt zitadâ zelâ, proti kad ruhsas peeschi usbahrstahs uz jaunajeem stahdeem, kuri isleen iz semes; schajôs itin jaunajôs, smalkajôs stahdinôs sehnu peeschi wehl war eespeestees eekschâ, bet wehlaku wairs nè.

Wislabakais lihdsekļis pret kweeschu ruhsu ir tas, kad sehklu eemehrz silâ akmena jeb wara witriola uhdenî. Silais wara witriols, 1 mahrzina uz 4 puhreem kweeschu, teek iskaufets 1 waj 2 stopôs karsta uhdena, un tad atleets ar aukstu uhdeni. Pehz tam, kad kweeschi eebehrti kublâ, waj zitâ kahdâ leelâ traukâ, wara witriola uhdens teek peeleets klaht, un tad wairak reisu wiss labi ismaisits, ka lai wisi weeglee ruhsas graudi un ruhsas peeschi nahk uz augschu un war tapt nosmelti ar rokas seetinu, pee kam waijadsigs, ka uhdens stahw 5 waj 6 zellas pahr kweescheem. Pehz kahdahm 12 stundahm nolaisch netihro uhdeni un isber kweeschus plahni uz klona, lai tee tur noschuhst. Ja pulksten 6ôs no rihta eesahk scho darbu, tad pulksten 6ôs wakarâ war kweeschus isbehrt no trauka un otrâ rihtâ issêht, tamdehl ka wini pa nakti tik tahl' noschuwuschi, ka tos war labi iskaisit. Waijaga smalki aprehkinat, zik sehklas waijadsigs, tamdehl ka kweeschi, kuri atleekahs, wehlak wairs newar tikt isleetati, — pat ne wistahm par baribu tee nenoder. Kweeschu graudu dihgschanas spehja neteek trauzeta zaur mineto eemehrkschanu.

(Turpmak beigums.)

*) Schihs nodalas apgahdatajs ir bijuschais Wez-Sahtes semkopibas skolas direktors jeb preekschneeks, Sintenis'a kgs, kas tagad dsihwo **Rihgâ, Leelajâ Kehninu eelâ Nr. 13.** Tamdehl tee, kas semkopibas leetâs wehlahs padomus un atbildes dabut zaur muhsu laikrakstu, sawas wehstules war Sintenis'a kgam sem minetahs adreses taisni peesuhtit; tad buhs masak uskaweschanahs. Jautaschanas un padoma prasischanas, ja tahs ir prahtigas, arweenu pehz eespehjas schinî lapâ tiks eewehrotas un atbildes ar ihseem wahrdeem pasneegtas.

Pahr labibas rugaju ahtru usarschanu.

Lai gan wehlaku, nekà ziteem gadeem, schogad rudsu plauja eesahzahs, tad tomehr ta peenahza un jau galigi nobeigta, un wehji nu puhsch pahr rugajeem. Tamdehl tad nu muhsu lasitajus uz laukeem gribetum atkal darit usmanigus uz teem labumeem, kuri nahk zaur to, kad labibas rugajus pehz eespehjas ahtri usar, ihpaschi pehz tam sehto augu labas augschanas jeb isdoschanahs sinâ. Pehz kahdas wezas parunas, arklam waijagot nahkt tuhlit pehz iskaptes, un schai parunai ir taisniba.

Walstis, kur seme ir dahrga, un tamdehl laukšaimneeziba labi jakopj un pareisi jarihkojahs, jau sen atsinuschi, kahdi leeli labumi nahk no tam, kad labibas rugajus ahtri usar, tà ka tur negaida nei tik ilgi, kamehr labiba nowahkta, bet saleek statinus beeschi kopâ uz kahdahm birsehm un tukschahs starpu weetas usar tuhlit pehz tam, kad rugaji tikuschi nograhbti. Tikai pahris deenu wehlaku, kad labiba nowesta no lauka, teek ari pehdejahs birses usartas. Tas noder tiklab preeksch teem laukeem, kuri tuhlit atkal teek apsehti, kà ari preeksch teem, kuri nolemti preeksch pawasaras sehjahm un preeksch nahkoschâ gada papuwes.

Ja nu prasam, kahdi labumi nahk no tam, kad rugajus ahtri usar, tad schahdi ja-atbild:

1. Jo agraki ar scho darbu eesahkam, jo weeglaki eet sirgeem, tamdehl ka seme tuhlit pehz labibas nopłauschanas arweenu wehl mehdz buht mitra; ja gaidam ilgaki, tad — ihpaschi mahlainâ seme, sausam laikam pastahwot, drihz top zeeta, un ir tad gruhti apstrahdajama.

2. Jo agraki kahds rugaju lauks usarts, jo ilgaki gaiss un leetus war parahdit sawu spehku, kas tak ir łoti labi preeksch semes. Gaisa skahbeklis un ogłu skahbe war labaki eewilktees semê, kuri iskaufê tur atrodoschahs mineraliskahs stahdu ustura weelas, kà ari wisas rugaju un sakņu atleekas eesahk satruhdinat un pahrwehrst par humusu, kursch ir no jo leela swara preeksch ikkatras semes aramahs kahrtas, kas wiss łoti stipri paweizina pehz'augu augschanu.

3. Usartâ rugaju laukâ mitrums war labaki islihdsinatees, zaur to, ka pee stipra leetus pahrakais mitrums ahtraki isgaro jeb isgaiso, eekams atkal pee sausa laika usirdinatâ seme ilgi usturahs mitra.

4. Ir no wisleelakâ swara, ka wisas isbiruschahs nesahłu sehklas ahtri usdihgst un attihstahs usirdinatajâ semê, un war tad wehlaku tapt pilnigi sapostitas. Naw ko schaubitees, ka rugaju lehsena usarschana tuhlit pehz labibas nowahkschanas ir wislabakais lihdsekļis, stipri ar nesahlehm no-auguschu semi istihrit.

5. Tuhlit usartu rugaju lauku war ari tuhlit atkal apsêht, lai wehlâ rudenî wehl buhtu łoti labas ganibas, waj lai usauguschos stahdus waretu isleetat preeksch sal'mehfloschanas. Jadomâ, ka ar to, kas augscham isteikts, gan peetiks, darit saprotamu, kahdi labumi nahk no tam, kad rugaju laukus ahtri usar. Tamdehl nebuhs neweenu deenu atstaht ne-isleetatu. Labee panahkumi scho darbu bagatigi atmaksahs, kursch jau ari peeder pee semes pilnigas apstrahdaschanas.

Preeksch rugaju lauka lehsenas usarschanas wislabaki noder triju waj tschetru lemeschu lobischanas arkls, kura tagad neweenâ saimneezibâ newaijadsetu truhkt. Kas sawus rugaju laukus tuhlit lehseni noloba un tad ihsi pirms seemas wehl dsili usar, tas nahkoschâ gadâ

(Peelikums pee „Latw. Aw." Nr. 33., 1892. g.).

drihz peedsihwos, ka wisi wasaras labibas lauki, kà ari lini un kartuseli daudz tihraki buhs no nesahlehm un isdos leelakus plaujas eenehmumus, pehz ka tak katram semkopim jazihschahs, kad winsch grib tikt uz preekschu.

Zaur to, ka rugajus usar pirms seemas eestahschanahs, padara, ka sals war pilnigi parahdit sawu spehku; seme tad pilnigi dabon issalt, teek wislabaki usirdinata un mineraliskahs dalas zaur salu iskausetas. Ruden' jau usartâ seme pawasarâ drihzaki noschuhst, kamdehl tad ar pawasaras sehschanu war ahtraki eesahkt, nekà kad arschanu isdara tikai pawasar'. No kahda swara ir tahda laika eeguhschana preeksch pawasaras darbu isdarischanas, to gan katrs semkopis sina iz saweem pascha peedsihwojumeem. Rugaju ganibu saudejums teek wairak nekà diwkahrtigi atlihdsinats zaur leelakeem plaujas eenehmumeem.

Sehnes kà ustura lihdsekļis.

Gandrihz wisur stipri leetajot ehdamahs sehnes, ir no leela swara, aisrahdit uz winu ustura wehrtibu, kà ari wispahrigi isplatit pamahzibas pahr tahdahm ehdamahm sehnehm, kuras scheit wiswairak aug un teek leetatas.

Ehdamahs sehnes ir spehzigs un ari gahrds ustura lihdsekļis, kursch ar maseem puhlineem war tapt sakrahts. Sehnu kanninâs atrodahs daudz weegli kuhstoschu. slahpekli saturoschu weelu, ihpaschi daudz olu baltuma, un bez tam ari ekla, zukurs un weeglas skahbes. Sem pelnu dalahm wisbagataki atrodahs tee, kuri preeksch ustura wehrtibas ir no leela swara, proti sosfora skahbe un kalijs. Ehdamahs sehnes salasot, waijaga wispahrigi scho eewehrot:

1. Sehnes nebuhs nekad lasit leetus laikâ; wisadâ sinâ waijaga slapji salasitas sehnes arweenu drihz pabruhket.

2. Waijaga sargatees no wisahm sehnehm, kuras naw itin swaigas, un ir jau nowihtuschas un wezas, kà ari no tahm, kuras beeschi atrodahs masi kustonischi.

3. Waijaga sargatees no sehnehm, kuras, pahrlauschot, pahrgrosa sawu krahsu, ihpaschi drihz top silas, un kad ari tikai drusku ween; jo — lai gan ari ir tahdas sehnes, kuras, ar wisu schahdu isskatu, ir ehdamas, tad-tadschu pa leelakai dalai tahs ir giftigas, un tamdehl dara labi, kad no tahm pasargajahs.

4. Tapat waijaga wisas sehnes aissweest projam, iz kurahm, tahs pahrlauschot, peeniga sula issuhzahs, tamdehl ka tahs wisgiftigakahs.

5. Salasitas sehnes ne buht nedrihkst atstaht ilgaki stahwam, nekà, ja daudz, 24 stundas, tamdehl ka tahs, kad naw sausas un zeetas, pehz schi laika sahk truhdet, zaur ko ari labas sehnes war tapt giftigas.

6. Ehdamahs sehnes newaijaga nolaust, bet waijaga nogreest apakschâ pee semes, lai saudsetu semê atrodoschahs dalas, iz kurahm jaunas sehnes isaug. Wislabakâ sehnu sagatawoschana ir ta, zaur kuru ustura weelas neteek pasaudetas, — proti, pee tam rihkojahs weenkahrschi tà, ka tahs sagreesch schkehlês waj gabalinôs, un tad uzsep ar sweestu waj speki, pee tam wehl leetajot drusku sahls, piparu un sihpolu. Ja sehnes grib usglabat, preeksch kam noder wisas tahs, kuras ir zeetas, tad schai sinâ wisweenkahrschaki rihkojahs, kad tahs isschahwê. To wislabaki isdara, kad sehnes sagreesch schkehlês, sawer uz pawedeeneem un pakar swaigâ gaisâ, waj pee siltas krahsns, waj ari tahs schahwê tihklôs, waj seetôs, saules siltumâ.

Sintenis.

---

o isdarihs, ko bija apnehmees un apsolijis. Wiseem, wiseem nu taps abums peeschkirts, — wisus tas aplaimos. Pat Irwines mahzitajs dabuhs wairak simts rubłu klaht. Wina kundsehm tas turehs kareeti ar brascheem sirgeem, — un wezigâ Lidijas tante, lai gan tai bija daudz sawadibu, kà jau tas mehdz buht pee wezigahm meitahm, warehs palikt muischâ, zik ilgi ween gribehs, — masakais, lihdz kamehr Arturs prezesees. — Bet schi leeta wehl bija tahłu nost, — jo winsch wehl nebija neweenas jaunawas atradis, kurâ tas buhtu eemihlejees.

Schahdas bija jaunâ dsimtkunga domas, tam tuwojotees mihlajahm mahjahm. Ar preeku tas domaja pee tam, kà wezas, labi pasihstamas seijas to apsweizinahs. Ari Poiseri tur buhs, un tàpat ari Ede. — Ede? Waj Arturs spehja, ar meerigu sirdi Edi peeminet? — Ak ja! — Pagahtnes sinâ tam gan austs swila, atgahdajotees sastapschanos ar Adamu birsê, bet sirds tam bija pilnigi meeriga pahr Edes tagadejo likteni. — Waj tad Irwines mahzitajs, kas tam bija pawehstijis pahr wiseem notikumeem mahjâs, tam nebija aisrakstijis, ka Adams Bihde drihsumâ prezeschotees, un proti, ne wis ar Mariju Burge, kà bija domajis, bet ar smuko Edinu Sorel? — Schihs wehstis bija Arturam łoti patihkamas bijuschas. Tahs winam nowehla kà akmeni no sirds, tam isgaisinaja kahdas paslehptas bailes, kuras tas nebija warejis saprast. Nu tas pat warehs Adamam peedot, ka winsch to uswarejis zihninâ, un ka tam, wina dehl, bijis jamelo. — Tahdas leetas newar tik weegli aismirst, lai dara, ko daridams. Bet, ja Adams buhs tahds pat, kà preekschejôs laikôs, tad ari Arturs wisu grib aismirst. Winsch grib Adamu wehl wairak apbalwot un aplaimot, nekà to bez tam buhtu darijis. Edes wihram tas ir japarahda, lai ta dabutu pahrleezinatees, ka Arturs tai grib atlihdsinat wisu, ko ta, wina dehl, pazeetusi, — un atlihdsinaschana tamdehl ir eespehjama, ka nu skaidri redsams, zik mas wina par Arturu behdajusi. Ja tas tai buhtu sirdi salausis, tad ta nebuhtu tà steigusees, ar Adamu apprezetees. — Mihlo Edinu, — winsch to wehl nebija wis tik pilnigi aismirsis, kà masais kakitis winu! Winsch bija daudzkahrt peeminejis winas mihligo seiju — un saldahs pawakares birsê. Kà gan buhs, kad ar winu nu atkal sastapsees? — Brihnums, kà tahda meitene tak war eelihst stipra wihra sirdî! — Arturs, eedomajotees, kà ta uz winu luhkosees, baidijahs, ka tam buhschot janosarkst. Bet, par laimi, ka ta nu peeder Adamam, — laikam jau wina seewa! Nu tak Arturs war buht itin droschs, ka wairs netaps kahrdinats uz neekeem.

Kas par patihkamu brauzeenu tas bija, schis beidzamais, pa Anglijas jaukajeem, bagatajeem klaijumeem, weeglôs, ehrtôs ratôs, ar schigleem, mudigeem sirgeem! Un tè ari bija wezâ, mihlâ Haiflope, un tè bija osolu parks, kas apehnoja leelo muischu. „Nabaga weztehws, tur tas nu guł! Reiz tas bija jauns, tahds pat, kà es tagad esmu, un tàpat eenahza sawâ ihpaschumâ, ar preeka juhtahm sirdî. — Nabaga tante Lidija! Wina nu ir palikusi weena pati. Bet es to gribu sargat un apgahdat!"

Muischâ jau bija nepazeetigi uz Arturu gaidijuschi. Wina dehl, ari behres bija diwi deenas kawetas. Pirms rati peebrauza pee durwim, wisi deenestneeki bija sapulzejuschees, sawu jauno kungu sanemt. — Nahwes pa-ehnâ stahwedameem, skumigas seijas teem, kà jau sehrotajeem, peenahzahs. Tomehr leelakai dalai no teem zitkahrt nebuhtu bijis eespehjams, pawisam apspeest lihgsmibu, sawam jaunajam dsimtkungam pahrnahkot un eestahjotees sawâ mantojumâ. Un lai gan muischas saime nenehma to paschu dalibu pee breesmigajahm, Poisera dsimtai usbrukuschajahm behdahm, kà zeema eedsihwotaji, tad tomehr ari teem nu wisa lihgsmiba bija nosudusi.

Arturs pahr to nebrihnejahs, ka laudis isskatijahs nopeetni un sehri. Waj tad winam pascham nebija dihwaini swinigas juhtas sirdî, winus eeraugot?

Apsweizinajis wisus ahrâ un apwaizajees pahr kahdahm leetahm, ko tas speedigi gribeja sinat, winsch eegahja eekschâ un nosskuhpstija sawas nabaga wezahs Lidijas tantes asarahm notraipito waigu, sazidams: „Mihlâ tantin', juhs esseet ar sawa wezâ tehwa nahwi wairak saudejuschi, nekà jebkahds no mums ziteem, — bet man ir jasaka, kà jums to waru atlihdsinat."

„Ak, tas tik peepeschi notika, — bija tik breesmigi, Artur!" — Un Lidijas jaunkundze nu sahka Arturam pastahstit pahr wezâ leelkunga nahwi un pahr sawu paschas schehlumu, un Arturs pazeetigi sehdeja winai blakam un klausijahs. — Pehz kahda brihscha winsch sazija: „Nu, mihlâ tantin', man juhs ja-atstahj, bet buhschu drihz atpakaļ un tad klausischos wisu, kas jums buhs jasaka."

„Kambaris laikam preeksch manis sagatawots?" Arturs jautaja nama usraugam, kursch stahweja pee durwim, it kà waj buhtu bijis kahdâ nemeerâ, ko sazit.

„Ja, zeenigs kungs, juhsu kambaris ir gataws, un tur ir wehstules preeksch jums, — wisas ir saliktas uz juhsu rakstamâ galda."

Kad Arturs bija masgajees, tihrijees un apgehrbees zitâs drehbês, tas apluhkoja wehstules. Wirsejai bija Irwines kunga rakstâ blakam adresei usrakstits: „Tuhlit pehz wina pahrnahkschanas nododama." — Arturs atplehsa kuwertu un lasija:

„Rakstu scho wehstuli, Artur, tapehz, ka laikam buhschu Stonitonê, jums pahrnahkot. Dotees uz tureni, man nahkahs gruhti, tamdehl ka man tur ja-ispilda tik łoti suhrs peenahkums, kahds man wehl nekad naw bijis usdots. Turklaht man leekahs, ka jums pahr to waijadsetu sinat, zik drihz ween eespehjams.

Es negribu ne ar pusch'plehstu wahrdu to slogu pagruhtinat, kas jums teek uslikts, — man ari schkeet, ka ne wahrda tè wairs nebuhs waijadsigs, bet ka noschehlojamam notikumam pascham buhs deewsgan spehjas juhsu sirds apsinaschanas preekschâ. Notikums ir schahds: Ede Sorel ir apzeetinata un nahkamo peektdeen taps isteesata, dehl behrna nogalinaschanas." ...

Arturs nelasija tahlak. Winsch usschahwahs no krehsla, un weenâ azumirklî jutahs, it ka waj dwehsele tam issustu no meesahm, bet otrajâ winsch jau, ar wehstuli rokâ, isskrehja iz kambara ahrâ un dewahs pa gangi projam, pa trepehm semê.

Nama usraugs wehl stahweja preekschnamâ, bet Arturs to neeewehroja, winsch tam aisskrehja garam, it kà kad waj buhtu ar suneem rihdits, projam uz stalleem. Nama usraugs tam steidsahs pakaļ. Bet winu panahzis, tas jau eeraudsija sirgu, kuru isweda preeksch apseglošchanas.

Lihdz kamehr to padarija, Arturs islasija wehstuli lihdz galam, uskahpa sirgam mugurâ un, ussaukdams isbihjuschamees nama usraugam: „Saki, ka esmu nojahjis uz Stonitoni!" — laida lehkschus projam.

(Turpmak wehl.)

Drupas un druskas.

Domu graudini.

1. Ir jauki, kad pascham ir nopelni, bet tik pat jauki ir, zita nopelnus godat.
2. Tas ir uz wisu spehzigs, kas dusmâs war smaidit.
3. Newainiba un ustiziba ir tik wahrigi sirds seedi, kà tee jau wihst no wislehnakâ dwaschas wilzeena.
4. Selts ir kreetns kareiws, — winsch arweenu patura wirsroku.
5. Nekauj masam łaunumam buht leelaku łaunumu awotam.
6. Peekrahpschanu weizina tumsa, taisnibu sargâ gaisma.
7. Gribu dod Deews, peespeeschanu waijadsiba.
8. Wisu, kas ir lihks, mehmâ nauda dara taisnu.
9. Darbs strahdâ trijadi: sargâ, mahza un wairo.
10. Ar sweedreem pelnitu mantu wehl neweens naw isschkehrdis; bet ja kahda manta ir tikusi isschkehrdeta, tad ta katrâ sinâ bija waj nu mantota, dahwinata, sagta, lihdza prezeta waj atrasta. ..dsis.

Wisaugstakais tornis pasaulê.

Kad preeksch trim gadeem bija Parisê pasaules isstahde, tad, starp zitahm jo eewehrojamahm leetahm, apbrihnoja 1000 pehdu augsto torni, kas pehz inscheneera Eifeła, schi torna buhwes isgudrotaja un waditaja, tapa nosaukts par Eifeła torni. Katrs, kas reiz Parisê bijis, eet apluhkot un apbrihnot scho jaunlaiku mahkslas darbu. Amerikaneeschi grib Eifeła torni augstuma sinâ pahrspeht. Kà laikrakstu lasitajeem sinams, nahkoschâ gadâ buhs Seemeļ-Amerikâ, Tschikago pilsehtâ, no 1. Maija pasaules isstahde. Amerikaneeschi isrihko scho isstahdi par peeminu, ka Amerika preeksch 400 gadeem, 1492. gadâ, no Kristapa Kolumbus'a useeta. Tamdehl tad isstahdei pehz pateesibas waijadseja buht jau schinî gadâ. Bet kad uz to newareja peenahzigi sataisitees, tad to atlika uz nahkoscho gadu. Tschikago pilsehtâ akziju beedriba sastahdijusees ar 6½ milj. dolaru; ta grib uszelt 1492 pehdas augstu torni. To taisihs no dselss un tehrauda, un grib dabut gatawu lihdz tam laikam, kad isstahde eesahkses. Torna pamats buhschot 500 pehdu zaurmehrâ. Torna galâ buhs uszelta milsum leela Kolumbus'a statuja. Ap torni nodomats taisit 4 weesnizas, katru ar 7 stahweem. Weesnizâs buhschot ap 3000 weesu kambaru; bez tam tur buhschot leelas pahrdotawas, biroji un ehdamahs istabas. Uz weesnizu plakanajeem jumteem grib eetaisit dahrsus, lihdzigus kehninenes Semiramis gaisa dahrseem wezlaiku Bahbelê. Ap torni likschot dubultas fleedes, pa kurahm warehs usbraukt 1300 pehdu augstu pa elektrisku dselszeku. Wisu grib eerihkot tik ehrti un patihkami, ka katru deenu wareschot tornî usbraukt lihdz simts zilweku. — —

Suna juschanas un saprašchanas spehja.

Kahda Anglu awise apraksta sawâ sinibu nodalâ eewehrojamu atgadijeenu, kas gaischi leezina pahr suna juschanas un saprašchanas

Basniza un skola.

Bihbeles wehsture.

(1. turpinajums.)

Jo wairak eenaidneeki puhlejahs un zihnijahs, „laudis aiffargat no mahn'tizibas, kas zaur bihbeli zelahs" (!), jo wairak redsam, ka schee eenaidneeki paschi jo augstâ godâ tura scho mahn'tizibu, — leelakâ godâ, nekâ paschi grib issazit. Bet bihbeles pretineekeem mehs tâ atbildesim: Ja schi grahmata, kuru juhs gribeet isdeldet, ir Deewa parahdischana, — tad juhsu zihnini ir ahrprahtigi un nespehzigi; bet ja tâ ir, kâ juhs sakeet, ka wina esot ne-attihstitu un ne-isglihtotu lauschu raksti, — kalab tad juhs par winu zeleet tik leelu troksni? Ja bihbele ir tikai zilweku grahmata ween, kas sarakstita tumsibas un nesinaschanas laikôs, tad wina zaur juhsu zihnineem un puhlineem sen buhtu isdeldeta un uswareta, — tad naw apkerams, kalab buhtu waijadsigs, tik daudz runat un rakstit preti. Turpreti mehs redsam, ka eenaidneeki arweenu no jauna zelahs, arweenu jaunu kritiku ir waijadsigs, lai waretu bihbeli atzelt, — bet ari bihbelei arweenu no jauna draugi un aisstahwetaji zelahs. Bihbeles pretineeku wahrdi eet bojâ; no Porfirijas, Zelsus u. t. j. pr. mas ko wairak sinam, nekâ winu wahrdus. Bihbele pati wehl arweenu stahw un pastahwehs! — Bet wairak, nekâ bihbeles apkaroschana, muhsu sirdis pazilâ un eepreezina winas aisstahweschana. Kâ leels, ne-uswarams kara spehks muhsu preekschâ stahdahs wisas tahs grahmatas, kas bihbeles pateesibu aisstahw. Kas to gan war leegt, ka wehstures pamata-teikums (temats) ir ta dsihwiba, kas is bihbeles dsemdinata, tas ir religijas dsihwiba?

Kas bihbeles darboschanos pirmajôs gadu-simtenôs gribetu leegt, tas scho gadu-simtenu wehsturi nesapratihs. Kas winu sapratihs, ja winsch ne-atsihst, — ka religija tautas ir kustinajusi? Un pahr wisahm leetahm reformazijas laikus bihbele, tâ sakot, ir radijusi. No tizibas atjaunoschanas sahkot, wairak nekâ eepreeksch, bihbele ir tautu teesataja, jauna laika raditaja. Un ja muhsu laikôs manam un redsam, ka sinatnibas wihri, dabas pehtitaji, arweenu wairak atkahpjahs no bihbeles, — tad ne wis bihbeles galigu isnihkschanu nolemsim atnahkuschu, bet mehs bihstamees, ka tahdi gara darboschanahs augti, kas nestahw dsihwâ sakarâ ar is bihbeles peedsimuscho dsihwibu, newarehs pasaulei par paleekamu swehtibu palikt. Praweetis Ezekiëls ir redsejis, ka is Deewa nama mass awotinsch ir istezejis un palizis par leelu straumi. (Ezek. 47.). Tâ ir ar to dsihwibu, kas is bihbeles rodahs. Schi dsihwiba kâ straume isgahschahs pahr wisu semi, wisur swehtibu atnesdama. Kas pee schihs straumes dehstits, tas salos kâ palmu koks, un nesihs augtus. Kas no tahs atkahpjahs, tas iskaltihs, kâ koks, kura saknehm truhkst dsihwibas uhdena.

III.

Ja gribam atsiht, waj tas, ko nupat sazijahm, ir pateesiba, waj nè, tad lai tikai usluhkojam zitu religiju grahmatas. Nemsim par peemehru koranu. Lihds schim koranam naw sinatniba stahjusees preti, un ja to buhtu darijusi, tad winai buhtu tapis korans ahtri par laupijumu. Ziti usteiz mahksias, sinatnibas, par peemehru astronomijas un filosofijas bagatibu, kas koranâ esot atrodamâ. Bet pateesiba ir schi: Korans par 80 gadeem wairak labuma ir ispostijis, nekâ par 12 gadu-simteneem wareja uszelt. Un kalab tâ? Nem tikai koranu rokâ un skatees, kâ winsch ir pilns ar mahn'tizibu, un tukschs no dsihwu daridamâ gara wahrdeem. Kas koranâ ir pateesiba, tas no bihbeles ir isnemts. Skatees us tahm semehm, kur korans walda, zik tahs ir nopostitas un panihkuschas, — tad redsesi korana spehku! Ja greeschamees us Greeku un Romeeschu tâ nosauzamo klasisko literaturu (rakstneezibu), tad naw brihnums, ka daschi prahtotaji scho leelâ godâ turejuschi, — ja, daschi, pahr ko man gan brihnums, to ir augstaki zeenijuschi, nekâ bihbeli, — jo scho wezo kulturas tautu gara augli ir tikai stahdami zilweku attihstischanas preekschnamâ ween, ne paschas ehkas widû, un ne wis us pascha altara. Jt neweens, ari ne tee wiskarstakee apbrihnotaji to naw domajuschi, Greeku un Romeeschu pehz zilweku preekschsihmes isdomatos deewus atkal us to goda-krehslu zelt, kas trihsweenigam Deewam ween peeder! Wezo Greeku un Romeeschu teologija un mitologija ir tikai zilweka isgudroschanas darbs, un kâ tahds ir nowezojees. Ar wehstures pehtitaja azim gan war wezos paganu deewus usskatit, bet ne zitadi, jo ta buhtu ahrprahtiba. Pawisam zitâ weetâ stahw bihbele. Bet waj mehs pee Juhdu tautas, is kuras widus bihbele zehlusees, ne-atradisim kaut ko, kas blakam bihbelei, waj pahraki ir godajams? Muhsu laikôs mahziti wihri ar leelu usziht ibu ir darbojuschees, wisas tahdas grahmatas, kas weenâ laikâ ar bihbeli ir zehluschahs, bet bihbelê naw usnemtas, tas ir: Apokrifu grahmatas, meklet zauri, lai waretu kaut ko atrast, kas skaidri peerahditu: bihbele naw augstaki zeenijama par zitahm, is ta pascha laika rakstitahm grahmatahm. Kahds no smalkeem bihbeles pretineekeem ir sazijis: „Tâ jau ir wisur pasaulê, ka leelas gara kustinaschanas sawâ eesahkumâ, tâ sakot, paschas no sewis zelahs. Ar laiku tad weens waj otrs wairak apdahwinats atrod eeksch sewis spehku un droschibu, wisu issazit." — Labi, lai ir, — un nu pee-eesim ar schahdahm domahm pee Alekfandrineeschu jeb Talmudu grahmatahm, — ak, zik loti mehs topam peewilti! To newar slehpt: daschas weetas tur gan rodahs, kas kristigahm mahzibahm tuwojahs jeb winahm ir lihdsigas, — bet schihs weetinas ir no bihbeles isnemtas, sagtas. (Jo ta ir sahdsiba, ja kahds to, ko zits isdomajis un isstrahdajis, nem bes prasischanas un ziteem eeteiz, ka esot pascha darbs. Mehs jau gan nemam no ziteem; wisa muhsu isglihtiba eeksch tam pastahw, ka tapinajam, bet mehs ari neleedsam, ja muhs waizâ: kur to esi nehmis?). Schihs tapinatahs jeb sagtahs weetinas atrehkinajot, tikai zilweku mahzibas salmi ween paleek. Juhdi paschi apleezina, ka leela starpiba ir starp bihbeli un Talmudu. Un kâ tas, kas kristigu tizibu mas druszin pasihst, war domat: Talmuda mahn'tizibas un pasaku mahzibas rakstitaji — un bihbeles swehtee Deewa wihri, kas runajuschi, dsihti no swehtâ Gara, — schee abi esot weeni un tee paschi? To teescham newaram saprast! Bet ja mehs usskatam apustulu pehznahzejus, tâ nosauzamos apustulu tehwus, tad gan waretu tâ domat: schee wihri, kas pee apustulu kahjahm sehdejuschi, jel kahdâ sinâ wineem buhs lihdsigi un rahdisees pastahwigi. Bet ja alpu kalnus nemtu un pahrzeltu Kursemê, tad newaretu leelaku starpibu redset, nekâ starp apustuleem un winu pehznahkameem. Klemens, Polikarps, Ignazius, Barnabas, — schee wisi ir godajami kristigi zilweki, taisni un ustizigi sawâ tizibâ, lihds asins-leezineeku nahwei; bet winu rakstôs nemana tahdu augstibu, spehku, — ar weenu wahrdu sakot, Swehta Gara puhschanu, kâ apustulu rakstôs. Un wini paschi jau zitu naw gribejuschi, kâ tikai pee apustulu kahjahm sehdet. To paschu mums waijaga leezinat, kad, weenu gadu-simteni pehz otra ismeklejot, nahkam lihds muhsu laika wihreem. Kas ween jaunus zelus teologijâ ziteem ir rahdijuschi, kas tik ween slaweni, spehka pilni Deewa wihri ir bijuschi, — wisi ir tikai pasemigi swehtu rakstu mahzekli. Schee wisi waj nu klaiji un skaidri ir sazijuschi, ka sawu augsto gudribu is bihbeles ir nehmuschi (kâ Luters), jeb wini blakam bihbeles straumei ir rakuschi akas, kuras zaur neredsameem kanaleem ar bihbeles straumes uhdeni pildijahs. Gan runâ no kristigas tizibas attihstischanas, — bet schi darba weizinaschanu wehl ne-esam peedsihwojuschi.

(Turpmak wehl.)

Nebihstees no nahwes, wina ir patihkams wehstnesis!

Reis kahdâ swehtdeenâ pulzinsch jaunu zilweku sehdeja kopâ. Wini treeza daudz un daschadi. Weens atstahstija sawus jozigos atgadijumus, otrs stahstija atkal, zik jautri un omuligi winsch pagahjuscho swehtdeenas wakaru pawadijis; ikkatram bija kaut kas patihkams, ko pastahstit. Weens no jaunekleem sehdeja tikai rahmi un klusi, atstatu wairak no ziteem, runaja mas un noklausijahs tikai wairak, ko ziti runaja. Kad nu jautree runataji pamasam apklusa, jo israhdijahs, ka nu wisi bija sawus jokus, jautros notikumus un preezigos sadsihwes atgadijumus beiguschi stahstit, — tad us reis klusais jauneklis eesahka runat un teiza: „Wiss buhtu labi, ja tikai nahwe scheem juhsu preekeem reis nepadaritu galu!" — „Ja, ja, nahwe," tâ weens no jautrajeem tehrsetajeem teiza, „ta ir gan kâ kahds spoks schai pasaulê! Man katru reis tirpumi pahreet pahr kauleem, kad dsirdu, nahwi peeminam." — Otrs, pa pusei jokodamees, atteiza: „Waj tad zilwekam dsihwê ari naw daudz kas ja-iszeesch? Iszeetihs ari nahwes breesmas, — ko tur tik daudz behdat!" — Bet klusais jauneklis sahka runat un teiza, ka schim no nahwes nemas ne-esot tik aplamas bailes; winsch nahwi domajotees kâ kahdu wehstnesi, kas winam jaunas, jaukas sinas atnesot. Kâ Eliëzers, Ahbraäma kalps, Rebekai un winas wezakeem pasinoja, ka winsch tamdehl esot us Mesopatamiju nahzis, lai Rebeku pehz Deewa prahta nowestu us Kanaäna semi, Ihsaäkam par seewu, tâpat ari nahwe ir wehstnesis, kas muhs nowed us debeschkigo Kanaänu, us muhschigeem preeka dsihwokleem. Kaps naw nekas zits, kâ tikai durwis, kas muhs eewed debeschkigâ kahsu namâ. Waj tad mums pahr to ja-istruhkstahs, kad mums muhsu nabagu skrandas nowelk un muhs puschko ar muhschigo skaidribu? Waj tad gribam pretotees un nesanemt, kad mums muhschigo dsihwibas kroni sneedz preti? Jr gan ehrmota leeta: dsihwiba mums daschu reis nepatihk, tapehz ka wina pilna behdu un asaru, — bet nahwe ari nè, kaut gan wina galu padara wisahm zeeschanahm, un ir muhschigahs labklahschanahs eesahkums. Nu, ko tur lai sakam? Mehs esam wehl scheitan kâ behrni, kas sawa debesu Tehwa prahtu ihsti nesaprot, kâ jauna bruhte, kas sawu nahkoscho dsihwes laimi wehl ihsti nesajehdz. —×—

Apzerejumi.

1. Deewu luhdsot, pahr wisahm leetahm raugees us to, ka Jesus Kristus wahrdâ, zaur Wina nopelnu, asinim, nahwi un aisluhgschanu no Deewa isluhdsees Swehtâ Gara palihgu un sargaschanu. Jahna 4. un 14. α.

Luhgschana.

Deewin', luhdsos, ka Tu liktu
Manim nomirt swehtigi.
Tad es ar' pee swehteem tiktu,
Tewi teiktu preezigi.

Man, bes Tawas swehtas sinas,
Mats no galwas newar krist,
Un bes Tawas palihdsibas,
Nespehju ar' swehts palikt.

Tamdehl Tewim ween palaujos,
Tewim weenam ustizos.
Lai ar scheit ar behdahm kaujos,
Tur pee Tewis preezaschos! S. J.

---

spehju. Preeksch diweem gadeem kahda dsimta aiszeloja us Ameriku un atstahja sawu suni, „Bopu" wahrdâ, pee saweem radineekeem. Aiszelojusi, dsimta allasch sarakstijahs ar saweem radineekeem, pee kam beidsamee arweenu sawâs wehstulês peemineja, ka „Bops" loti pehz tahs ilgojotees. Aiszelotaja seewai eekrita prahtâ, ari sunim wehstules peesuhtit. Bet kahdas wehstules? Nogreesa tschetrstuhrainu, masu gabalinu batista drahnas, kuru tad wihrs un seewa nehsaja kahdas deenas sawâ kabatâ. Weenu tahdu batista gabalinu wini aissuhtija, wehstulê eeliktu, radineekeem, isskaidrodami, kas tas un preeksch kam tas. Radineeki, wehstuli islasijuschi, pasauza suni un nolika tam preekschâ peesuhtito batista gabalinu. Sunis ilgi nostahweja pee ta; pehz tam winsch apgahja tam apkahrt, to apostidams, bet ne-aiskahrdams, un galigi peegahja pee sawa tagadejâ kunga, uslika tam sawu galwu us zeła un sahka schehli kaukt, pee kam asaras riteja winam is azim. Batista gabalinsch tika usglabats. Otrâ deenâ, no rihta, kad peezehlahs, sunis aiskahra ar kepu katru, rahdidams, ka tas ko wehlahs. Tâ ka wina wehleschanos saprata, tad atkal tam nolika preekschâ sinamo drahnas gabalinu, pee kam wakarejais skats atkahrtojahs. Aiszelotaji, sarakstidamees ar saweem radineekeem, ik nedelas peesuhtija preeksch „Bopa" batista gabalinu. Sunis tâ eerada pee tam, ka ar nepazeeschanu gaidija us pasta peenahkschanu. Tik-ko tas peenahza, un winam tika ussaukts: „Bop', preeksch tewis wehstule is Amerikas!" — wina preeki bija besgaligi. Winsch lehza wehstulei preti pee rokahm un rehja. Kad wehstule bija atdarita, un sunis sawu batista gabalinu bija dabujis, tas eesahka ar to rotałatees un raudat.

Notikuma atstahstitajs peemetina, ka sunis neraud wis kâ stirna, breedis waj sirgs, ais leelahm sahpehm, — winsch raud ais daudz augstakeem zehloneem, — war teikt, us sirds pawehli. D...is.

Kâ rosines isgatawo.

Greekijas wihna dahrsôs atrodahs wisur kahds brihws laukums, bes wihna stihgahm. Ogu nolasischanas laikâ tahdus laukumus nowed kahdu pehdu beesi ar sirgu un ehseku mehsleeem. Gatawahs ogas nu saleek pa mehslu wirsu, kur tad tahs no karstahs saules stareem isschuhst. Mehsli pa deenu stipri sasilst un patura siltumu ari pa nakti. Labâ laikâ isschuhst ogas peeteekoschi saufas 10 lihds 12 deenâs. Tad tahs sauz par rosinehm. Sausahs rosines nonem no mehsleem, tihra un saber kasu ahdâs. Tad pehdejahs krauj us ehsekeem un nosuhta us tuwako ostas pilsehtu. Tè rosines sapehrk ihpaschi rosinu tirgoni un tuhdał pahrdod tahłak Angłu un Frantschu tirgotawu nameem. Ostâ jau kugi gaida us saldo prezi. Bet pirms rosines eelahdè kugî, tahs isber no netihrajeem maischekeem wispirms semê, un tad eepakâ garâs kastês, kuras peespaida pilnas gluschi dabiskâ wihsê: strahdneeki ar sawahm netihrahm kahjahm. Wisu to eewehrojot, nebuhs leeki, rosines un korintes pirms leetaschanas labi ruhpigi nomasgat. Paschi Greeki neleetâ tâ sauzamahs „tirgus rosines". To redsam ari no kahda Greeka wahrdeem, kursch, sawu weesi ar rosinehm meelodams, sazija: „Ehdeet droschi; tahs rosines, kuras mehs leetajam, naw redsejuschas ne ehseku mehslu, ne strahdneeku kahju." — Preeksch rosinehm nem ihsti saldas wihna ogas, tumsch'sarkanâ krahsâ un beesi augoschôs kekarôs. Schi wihna ogu suga neder wihna taisischanai, un swaigas tahs ari ir negarschigas. Isschahwetas, tahs atmet Greeku wihna dahrsu kopejeem labu pelnu; jo rosinu isswed no Greekijas katru gadu par 10 lihds 12 miljoneem rubłu.

Kihneeschi un wardes.

Wispahrigi pasihstams, ka wardes un krupji aprij daschadus, dahrseem kaitigus kukainischus. Tomehr pee mums wehl mas zeeni winu derigumu. Zitadi tas ir Kihnâ. Tur pat waldiba sawâs pawehlês aisstahw wardes un peedraud „bahrgu sodu" warschu isnihzinatajeem. (Kihneeschi falasa wardes ehschanai). Par peemehru, no Ning-Po gubernatora ir isdota un dahrskopibas awisê nodrukata schahda pawehle: „Juhsu dahrsôs un laukôs dsihwo un usturahs wardes. Lai gan tahs masi radijumi, tad tomehr pehz isskata tahs stipri lihdsinahs zilweka stahwam. Winas loti mihlè sawu dsimteni un pa naktim eepreezina muhs ar sawu jauko, musikalisko dseesmu. (Ihsti kihnifka musika!). Bes tam winas apsargâ juhsu sehjumus, isnihzinadamas sisenus un zitus kaitigus kukainus, un ar to nopelna juhsu pateizibu. Kapehz tad juhs tumschâs naktîs iseijeet ar lahpahm, guhstit schos derigos un newainigos radijumus? Negribu leegt, ka winas loti gahrdas, ar rihseem, — bet kamdehl tahm raut ahdu nost? Ta ir zeetsirdiba! No schihs deenas teek aisleegts, pahrdot un pirkt wardes, un kas to darihs, dabuhs bahrgu sodu." — Tahdi ir Kihneeschi. Tihzans.

Jums diwkahrtigi waijaga palihdsibas!

Amalija Siewekin Hamburgâ, kura nodereja par preekschsihmi kristigôs mihlestibas un schehlsirdibas darbôs, reis apmekleja kahdu slimneeku, kursch zaur sawu pascha wainu bija sapostijis sawu weselibu un dsihwibu. Slimneeks winai bahrgi ussauza: „Negribu, ka man palihds!" — Wina laipni us to atbildeja: „Tad jau jums diwkahrtigi waijaga palihdsibas!" — Schi lehnigâ atbilde aiskehra bahrgo grehzineeku tik wahrigi, ka tas no schi brihscha dabuja jaunu prahtu, jaunu sirdi. α.

Ehschanas stunda.

Kahds jautaja Greeku prahtneekam Diogenes'am, kurâ stundâ waijagot ehst. Schis winam atbildeja: „Ja esi bagats, tad ehd, kad gribi, — ja esi nabags, tad ehd, kad wari."

Garsch sobins.

Kahds kungs, eeraudsijis loti masu zilweku ar garu sobinu pee sahneem, eesauzahs: Kas tad scho zilweku peesehjis pee sobina?!

..dsis.

Warens kahjotajs.

5. Junijâ ir peeminekla grunts-akmenis likts Balabuchi'a kgam, kas kahjahm ween sawâ ihsâ dsihwes laikâ (jo tas tikai 34 gadus tapa wezs), zaur Kreewiju, Kaukasiju, Sibiriju un Kihnu eedams, 42 tuhkst. werstu, tas ir 6000 juhdschu, nostaigajis. — Peemineklis buhs no marmora akmena, un israhdihs wina tehlu. Winsch buhs zeła drehbês gehrbees, ahdas soma mugurâ, speekis rokâ, un peeminekla akmenî buhs eekalti schahdi wahrdi: „Winsch sawâ dsihwes laikâ nostaigajis kahjahm ween 42 tuhkst. werstu, un ir apmeklejis 252 pilsehtas."

Kâ behrns domâ, tâ tas runâ.

Tehws saka us sawu maso dehlenu: „Waj sini, Janzi, ka stahrks schoriht atnesa tew atkal jaunu brahliti?"

Sehns: „Teht', bet waj memmina to jau ari sina?" S.

Wabolite.

1.
Wabolite eemigusi
Skaistâ roses seedinâ,
Aukleta no wehsmas klusi,
Salduminu suhkdama.

2.
Rositi es mihli lauschu,
Salduminu saudsedams, —
Mihłâ, tew pee sirds to sprauschu,
Tawas juhtas pehtidams.

3.
Laimigu kad tewi juhtu,
Aplaimots tad esmu es.
Ja tu mana rose kluhtu,
Aismirstu ir waboles. Fr. Mahlberg.

Silbu mihkla.

(Usdewis Krehkis.)

An, a, al, ba, bis, be, bi, bel, draw, do, dans, dus, da, els, sa, ge, gul, go, gi, in, ja, ja, ja, ka, ka, li, ma, ma, nee, ni, na, ne, ni, pi, ra, ra, re, ra, ra, si, su, si, sen, te, te, te, ti, te, u, u, wer, we, zi.

No schihm 53 silbahm jasastahda 16 wahrdi, kureem schahdas nosihmes: 1. Eenesigs darbs. 2. Seeweeschu wahrds. 3. Mahzibas eestahde. 4. Pilsehta Anglijâ. 5. Kalns Afrikâ. 6. Gahju putns. 7. Slawens dail'krahsotajs. 8. Upe Asijâ. 9. Upe Kreewijâ. 10. Kahda mahziba. 11. Pussala Asijâ. 12. Muischa Kursemê. 13. Sala Baltijas juhrâ. 14. Kalni Eiropâ. 15. Walsts Eiropâ. 16. Gahju swaigsne.

NB. Pareisi sastahdito wahrdu pirmos burtus no kreisahs us labo pusi lasot, isnahk kahda Latweeschu paruna.

(Usminejums 35. nummurâ.)

Diagonalmihkłas usminejums.

(Skat. 31. nummurâ.)

G	r	o	d	n	o
K	u	m	o	d	e
H	e	l	e	n	a
S	i	l	b	e	s
T	o	r	n	i	s
T	i	h	t	u	s